16 పేజీలు అర్ధణా

R. No. M. 3152.

"జవిరాక్ రైతు"

23-9-38 వరకు

జమీన్ రైతు

సంపుటం 9 | శుక్రవారము - నెల్లూరు - 16—9—38. | సంచిక 36

జకోస్లోవేకియా - మార్షల్ లా

ఉపసంహరించుకోమని సుడేటనుల అంత్యసందేశము.

—x—

హిట్లరు కోరిన ప్రజానిర్ణయపద్ధతి జకోస్లోవేకియా ప్రభుత్వం త్రోసివేసిన యుద్ధము అనివార్యము

—x—

జకోస్లోవేకియాలోని జర్మనులను రక్షించెదనని హిట్లరు ప్రకటన.

[illegible]

సుడేటనుల తిరుగుబాటు

[illegible]

హిట్లరు యుద్ధ సన్నాహం

[illegible]

ఫ్రాన్సు బ్రిటనులు

[illegible]

హిట్లరు ఉపన్యాసం

[illegible]

జర్మనీలో ఆహారం

[illegible]

తృప్తికరంగాలేదు.

[illegible]

విషమ పరిస్థితులు.

[illegible]

సైనిక శాసనము

[illegible]

స్పెయిన్ యుద్ధము యొక్క పూర్వోత్తరాలు.

—X—

వి. యస్. వెంకటనారాయణ, బి. ఏ., (ఆనర్సు)

ప్రవేశిక.

పాశ్చాత్య ప్రపంచంలో విశేషించి ప్రాముఖ్యం వహిస్తుంది స్పెయిన్ యుద్ధం. విరోధాలలో ఫేసిస్టు నాజీసిద్ధాంతాలు వ్యాపించడానికి చేయబడిన ప్రయత్నాలలో స్పెయిన్‌లోనిది కల్లోలం ఒకటి. ఏదైనా ఓ రాజ్యాన్ని వశపరచుకోవాలంటే మొదట దానికి ఇది సిద్ధించడానికని దేశంలో ప్రచారంచేసి ప్రజలలో విరోధాభిప్రాయాల్ని వృద్ధి అయేటట్టుచేసి ఒకరికొకరు పైన లేచుకొని వారి విధానానికి సానుభూతి చూపించి సహాయం చేస్తూ ఇతరదేశాల అనాగ్రహం కలక్కుండ తమకు లొంగిన ప్రభుత్వాన్ని అధికారానికి పంపించి తమ కార్యాన్ని నెరవేర్చుకుంటే రాజ్యాలు సఫలం చేసుకోవడం ఆచారమైంది.

ఈమార్గమే అబిసీనియా విషయంలో అనుసరించబడింది. జెకోస్లోవేకియా విషయంలో కూడా అంతే. అలాగే ప్రాచ్యదేశంలో జపాను చైనాయుద్ధాన్ని లేపింది.

ఇదేమార్గం స్పెయిను యుద్ధానికి పునాది అయింది ప్రతిదేశమూకూడా తమతమ కృత్యాలని తీర్చుకోడానికి ఇతర అల్పరాజ్యాలు కావలసివచ్చి వాటిని లొంగదీసుకోడానికి ఎంతో కుత్సిత ప్రయత్నం చేస్తోంది ప్రపంచంలో.

అబిసీనియా యుద్ధానంతరం ఇటలీకి ఎలాంటి మార్పులు లేదు. కావలసిన, అనుకొన్న సుఖం అందువల్ల కలగలేదు. పైపెచ్చు ఎప్పుడూ అబిసీనియన్లతో పోరు, లొంగిన ప్రదేశంలో దురవస్థ అయింది. అందేత డిక్టేటరు ముస్సోలినీ తనఇటలీ మూలకు తనపై గుత్వం తగ్గిపోకుండా ఉండే దానికని స్పెయినువంక చూపులు సారించాడు అగ్నికి వాయువు సహాయమైనట్లు ఇతనికి కూడా హిట్లర్ తోడైయ్యాడు. వీరివల్లనే అసలు స్పెయినులో ఇంతవరకూ విద్రోహాల విజృంభణం సాగుతోంది.

ఇక స్పెయిన్ కవులలోను పండితులలోను పెన్న అయిన సాల్వడార్ డి మదరాగా అనే ఆయన చెప్పుకొన్నాడు "లండను అబ్జర్వర్ లో" స్పెయినులోఉండే రెండుకక్షులూకూడా కొన్ని సూత్రాలననుసరించి యుద్ధంచేస్తున్నవి. వాటిని నిజంగా అలక్ష్యం చేయకూడదు ముస్సోలినీ ఉన్నా లేకున్నాకూడా స్పెయిను విషాదకరంగాను తప్పకుండా పరిణమించబడియుండేదికా ఇది స్పానియార్డులయొక్క స్పానిష్ తత్వఫలితము. అంతరికంగా జాతీయంగా కలిగినదేగాని ఇందులో పరిరాష్ట్రీయము స్వాతంత్ర్యము, కమ్యూనిజము, ఫేసిజము మొదలైన సిద్ధాంతాలకి ప్రాముఖ్యమేలేదు అని.

స్పెయినులోని అసలు పరిస్థితులని మనం సరిగా తెలియాలంటే యుద్ధంయొక్క ముఖ్యవిషయాలని సరిగా అర్థంచేసుకోగల శక్తి రావాలంటే, స్పెయినులోని రాజ్యాంగ పరిణామాన్ని అల్ఫాన్సోరాజు దేశమును విడచి రాజ్యాధికారాన్ని తొలగింపబడే యిప్పటివరకు కూడా జరిగిన విషయాల్ని మనం తెలిసికొండాలి.

ముఖ్యంగా స్పెయినులో ప్రజలలో వివిధతలు ఏర్పడడానికి కారణమేమిటి? విశేషముల సహాయాన్ని విద్రోహాలు కోరవలసిన అవసరం ఏం వచ్చింది ఆతర్వాతకి బయలు రావాలంటే స్పెయిను దేశస్థితి 1931 నుంచి మనకు తెలియాలి.

1931 కి ముందు దేశస్థితి

స్పెయిను మనహిందూదేశం మాదిరే వ్యవసాయిక ప్రదేశం. అనేకముఖ్యమైన వృత్తి వ్యవసాయం. దేశం కర్షకులతో నిండివుంది. వీరిస్థితి మనవాళ్ళ మాదిరే చాలా ఘోరంగా ఉంటుంది.

ప్రతివాళ్ళకీకూడా చిన్న చిన్న భాగాలున్నాను చేసుకోడానికి ఉండేది. కాని తగినవిధంగా దీనిని అభివృద్ధి చేసుకోవడానికి వీలులేక పోయింది.

వ్యవసాయిక కూలీలస్థితి ఎంతో దుర్భరంగా ఉండేది. ఆర్థికంగా వీరికి ఘోరాన్యాయమే. 1926 లో తీసిన సెన్సస్ ప్రకారం స్పెయినులో మూడవభాగం 850 లక్షలమంది వ్యవసాయికులు దినానికి 1 పెసేటాపైన జీతం గడపాలసివచ్చేది, (1 పెసేటా అనగా 6 పెన్నీలు కాక ఇంచుమించుగా 8 అణాలు) కొన్నిచోట్లలో ఇంకా తక్కువగా కూడా ఉండేది. ఆడువారికైతే 75నుంచి 1.25 సెంట్లు అనగా 4½ పెన్నీలనుంచి 7½ పెన్నీలవరకు పొచ్చింది 1930 లో. ఆసమయంలో వ్యవసాయిక కూలీలకు అదా వీరిసంఖ్య 1½ కోట్లుఉంటుంది. కాని జీతానికి తగినంత ధరల్లేదు. జీవనఖర్చు అధికమయింది. ఇంతకుముందు 1 పెసేటాకువచ్చే వస్తువులిప్పుడు 2 పెసేటాలయినవి. ఈవిధంగా ఖర్చు 1925 తర్వాత రెండింతలవడం వల్ల జీతంవారికి దుర్భరమైంది.

ఏదైనా అపాయంజరిగినా కూలీలకు రక్షణలేదు వారికి ఏసదుపాయాలుకూడాలేవు. ఒకసారి దుర్బలత్వంవస్తే అది పోయేంతవరకు పని చేయడానికి వీలులేదు పనిచేయకపోయినట్లయితే వారికి పుట్టదు. ఇలా అవడంచేత కూలీలు అన్యాయమై మాడిపోతుండేవారు. భూమినిమనుపై చేగాదాలని తీర్పుసాధ్యము కాని, వీరి కష్టాలన్ని తొలగించే దయాదృష్టి దొరకలేదు ఎక్కడయినా భూమి అభివృద్ధికి రాగలిగే అవకాశం ఉన్నాకూడా ఆభూమికి అధికారులైనవారు ఆ చేతను చూపిస్తూఉండేవారు. రైతుల దుర్భరస్థితిని తొలగించడానికి అసలే ప్రయత్నించలేదు వారిని అలాగే వదలిపెడ్తూఉండేవారు. ఎక్కడ చూచినా నిరుద్యోగం ప్రబలడం ప్రారంభించింది. కడుపు నిండక "అల్లో లక్ష్మణా" అంటూ ఏడుస్తున్నాకూడా అర్పు సాధనులేకుండా పోయ్యారు. నిలువ నీడలేకుండా గృహంలోనో ఇనుకతిన్నెలదాటుననో చేయరాని పాపాల్ని కాపాడుకోడంకూడా కట్టడించింది ఆకలి.

కామందార్లు ఎప్పుడంటే అప్పుడు ఇష్టంవచ్చినప్పుడల్లా తరిమివేయడం అలవాటు. ఒకవేళ భూమిని సరిగా ఉంచుకో శక్తిలేకపోతే వారు వదల్చేస్తున్నారు. ఇద్యాతో లేకుండ ఆదరాభావాన్ని వాళ్లస్థితికి అంటకట్టబడిలా ఉండడం ఆచారమయింది.

అంతేగాకుండా ఫలితమునకు సరియైన ధరగిట్టదుకూడా అదుర్దాయింది. ఇంకాదేశం అవిద్యాపూరితంగా ఉండింది. ఈస్థితిని సంస్కరించడానికి గాని మార్పుచేయడానికి గాని ఏమాత్రం ప్రయత్నంకూడా చేయలేదు. విద్యావిషయమైనంతవరకు ఉన్నదియూకూడా క్రైస్తవమత ప్రచారకుల అధీనంలో ఉండిన రోమన్ కాథలిక్ మతమును వ్యాపింప చేయుటకే తమశక్తిని వినియోగించడమేగాని వారికి విద్యావ్యాప్తియందు దృష్టి అసలేలేదు ముఖ్యంగా మూఢనమ్మకాలు ప్రబలినా అది తమ స్థాపనానికి పనికొస్తుందని మాకే భావంతో చూచీచూడనట్లు నటించడం స్వభావమైంది. జనానికి తినడానికి కూడుగానీ కట్టుకోవడానికి గుడ్డలుగానీ లేకుండా అవస్థపడడంచేత దేహపటుత్వమైనాలేక, కృశించడం, క్షయాద్యాది దుర్వ్యాధుల పాలౌడం సంభవిస్తూఉండింది.

ఉచితంగా వైద్యసహాయం చేయాలనే పేరుతో ఏవో కొన్ని ఆసుపత్రులను స్థాపించి అందు డాక్టర్లు లేదా గాని నర్సులను ఉంచియుండిరి. అందువల్ల మరణాలు అధికంగా ఉండింది.

సాధారణంగా ఆచారమైనట్లు డబ్బు వడ్డీకివ్వడం, అన్యాయంగా వడ్డీనిరాబట్టి కొంపలు కూల్చడం ఇది సర్వసామాన్యమైంది. రైతుల ప్రాణానికి గుది ఇది. ఈవిధానంవల్ల రైతుల ప్రాణాన్ని రక్తాన్ని పీల్చడం సంభవమయింది.

ఇంకా కార్యనిర్వాహక సంఘానికి న్యాయశాఖపై అధికారం పూర్తిగా ఉండింది. మొట్టమొదట శాసనం ప్రకారం కొంత స్వాతంత్ర్యం ఇవ్వబడి ఉన్నాకూడా అనుభవంలో న్యాయాన్ని రాజు ఇష్టప్రకారం తీర్మానం చేయడం సంభవమైంది.

న్యాయాధికార్లని ఇష్టంవచ్చినట్లు నియమించడం తీసివేయడం మార్చడం జరుగుతూఉండింది.

సామ్యవాదము (సోషలిజం)నకు ఈపరిస్థితి పునాది అయింది. 40, 50 సంవత్సరములనుంచి మంచీ కూడా ట్రేడ్ యూనియన్లు సామ్యవాద వ్యాపకసంఘాలు ఉండినవి.

ఈఉద్యమం పట్టణాల్లో మాత్రమే కాకుండా గ్రామాలకి కూడా వ్యాపించింది. ఫలితంగా కర్షకులందరూ కూడా 1919 సంవత్సరంలో తిరుగుబాటుచేశారు. కాని పాపం! వారిపనివ్యర్థమైంది. కడగండ్లు అధికమైంది

రాజు ఉన్నాకూడా తొలుజొమ్మగా 1923 లో ప్రైమోడిరివీరా తన సర్వాధికారిత్వాన్ని చూపించాడు. నిరంకుశ ప్రభుత్వం మొదలిడింది అప్పట్నుంచీకూడా.

ఓ సంస్కరణ అనే మాటయినా లేకుండా పోయాడు శాసనసభయూ, ప్రజాప్రాతినిధ్య సంస్థయూ ఒక్కటికూడా లేకపోయింది. వాక్స్వాతంత్ర్యం నశించిపోయింది. కలంలోనియూ స్వాతంత్ర్య ముపసంహరింపబడింది.

ఉద్యోగస్థులందరూ మతపరీక్షచేసి కొలువు పొందాలసివచ్చింది. విద్యావ్యాప్తి మూలపట్టమైంది. విశ్వవిద్యాలయాలు ఎనిమిదింట్లు మూతపడ్డాయి. ఉపాధ్యాయులకి జీతం నిక్కచ్చంగా ఇవ్వబడింది.

వ్యవసాయకులకి వ్యవసాయదార్ల కూలీలకు జీవనాధారం ఏమీలేకుండా పోయింది. దారిద్ర్యమూ దుర్భరము, తిండిలేక అపకేంద్రం రీవిధంగా అయింది. ప్రైమోడిరివీరా పాలన

మిగత 15-వ పేజీలో చూడుము.

మునగాల ఎస్టేటులో ఉద్యోగుల దుండగాలు.

—[*]—

గ్రామదేవాలయపు అర్చకులు కాంగ్రెస్ సభ్యులుగా చేరినందున జమీందారీ నౌకర్లు కుట్రపన్ని దేవాలయములోని విగ్రహముల వెండి కిరీటములను దొంగిలించి అమాయకపు అర్చకులపై కేసుపెట్టి పగ సాధించదలచినారు. పోలీసువారు గ్రామములోనికి వచ్చారు. జమీందారుగారి దావిడీలో మకాము చేశారు. వారి నౌకర్లతో కూడి పక్షపాతదృష్టితో బెదరించారు. స్టేటుమెంట్లను తీసుకొన్నారు. గ్రామములోని యువకులలో ముఖ్యులగు కాంగ్రెసు సభ్యుల పేర్లను తీసికొని వారిపై కేసులను బనాయించి వారిని కోర్టులపాలుచేసి బాధించి కాంగ్రెస్ సభ్యత్వమునకు రాజీనామా యిచ్చేవరకు శోధించెదమని బెదరించుచున్నారు. ఈ గ్రామ ముఖ్యులు హెడ్‌మాస్టరుగారు అనవసరముగా జోక్యము కలిగించుకొని అర్చకుడు చిన్నవాడగుటచే వానిని పిల్లలమంచే జైలులోనికి పంపుతారని అంటూ కాంగ్రెస్ ప్రతికూల ప్రచారాన్ని సాగిస్తున్నారు

రైతుజెండాలతోను, కాంగ్రెసు జెండాలతోను, జాతీయగీతములు పాడుకొంటూ "జమీందారీవిధానము నశించుగాక" యను నినాదములతో పూరేగింపు జరిపినారు. జమీందారుగారి బంగాళాపుగారి యింటిముందుకు పోయేసరికి చెప్పుతో కొట్టెదము యిక్కడ మాట్లాడకండి అంటూ వదరుబోతుమాటలు మాట్లాడేసరికి ప్రజలకు తీవ్రకోపము వచ్చినది. కాని సమాధానముగా వాలంటీరు ప్రతికూలనినాదాలు చేకొత్తించుచూ "చెప్పులతో కొట్టే విధానము నశించుగాక" అంటూ మిన్నుముట్టేటట్లు చేశారు. పాపమా గురూ తేమండి పోరు పొక్కకపోయినట్లయింది. పూరేగింపు జయప్రదంగా జరిగింది. వర్తమానకమ్యూనిటీ తరువాతరోజు ఉదయమున జయజయధ్వానములతో రైతుజెండాను స్థాపనచేశారు. రైతుసంఘాలకు జై, కూలిసంఘాలకు జై కాంగ్రెసుమహాసంస్థకు జై, విప్లవము వర్ధిల్లుగాక అంటూ దిక్కులు పిక్కటిల్లేట్లు జయజయధ్వానాలు చేశారు. తరువాత మీటింగు జయప్రదంగా జరిగింది కా॥ కేడ్ అంజనేయులుగారు జమీందారీవిధానము ఎందుకు నాశనంగావాలో, జమీందారీ ప్రజల దురవస్థలు ఎందువల్ల సంభవిస్తున్నవో, విప్లవమనగా పెద్దమార్పనియు, విప్లవము యెట్లు తప్పనిసరిగా వచ్చునో, రైతు కూలి రాజ్యస్థాపనమే విప్లవలక్ష్యమనియూ కష్టపడనివాడికి తిండి వుండరాదనియూ మొదలగు విషయాలను విశదముగా తెలియపరచారు. కాంగ్రెస్ ప్రతికూల ప్రచారాలు తప్పుడుమాటలు నమ్మక భయమును వదలి కాంగ్రెస్‌ను బలపరచి తమహక్కులకొరకై తీవ్రపోరాటములు సాగించవలసినదిగా హెచ్చరించారు.

తరువాత కొండపల్లి వెంకటనరసింహారావుగారు జమీందారీ నౌకర్ల దుష్ప్రచారాలను, అందువల్ల ప్రజల్లోకలిగే భయమును సవిస్తరంగా చెప్పి యిప్పటికైనా మేల్కొనవలసినదిగా హెచ్చరించారు. సభ జయజయ ధ్వానములతో ముగిసినది.

రైతులు కూలీలు తండోపతండములుగా కాంగ్రెసు సభ్యులుగాచేరుచున్నారు. ప్రజాబలము పెరిగి పోవుచున్నది.

చల్లా రామయ్య
వెంపటి రామకోటయ్య
భువనగిరి లక్ష్మీనారాయణశర్మ
(జమీన్ రైతు సంఘ సభ్యులు)

గవర్న్మెంటు జమీందారీ నీటివసతుల వ్యత్యాసము.

—x—

ఆచంట గోపాలరావు.

మాదేశములోనుండు వ్యవసాయదారులు గవర్న్మెంటు రైతులనియు జమీందారీ రైతులనియు రెండుభేదములు. జమీన్ గవర్న్మెంటు రైతుల భేదాభేదములను పరిశీలించిన జమీన్ రైతులు దుర్భరస్థితులలో నున్నారని తెలియుచున్నది. వీరిలో వృత్తిలో భాగ్యవంతులు లేరు? ఈరెండు ప్రదేశములలో భాగ్యవంతులయిన వారెవరు యను దానిని నిర్ధారణ చేయు పద్ధతుము కష్టమైనది.

మనకు తెలిసిన విషయములనుబట్టి వైనంగతులు సులభముగా స్థిరపరచవచ్చును. మనుష్యునకు కడుపునిండా అన్నమున్న కష్టపడి పనిచేయుటకు శక్తియుండును. భూమికి నీటివసతులున్నచో బాగాపండి ఫలించును. దేశము సౌభాగ్యవంతమగును. వర్తకవ్యాపారము వృద్ధిపొందును. ప్రజలు సుఖజీవులయియుందురు. ఆకాశమాధారమగు భూములసంగతి గాలిలో దీపమువంటిది. జమీందారీభూములన్నియు యిట్టివే.

గవర్న్మెంటువారివలె జమీందార్లు నీటి సదుపాయములను చేయలేదు. పూర్వము త్రవ్వించిన చెరువులే మరమ్మత్తులేక పాడయిపోయి యున్నవి. ప్రతిజమీలో ప్రవహించే యేరులు, గెడ్డలు, కొండవాగులగుండా అమూల్యమగు నీరు వృధాగా సముద్రమునకుపోవుట చూచిన రైతుకన్నీరు కాలువలైపారుచున్నది. కొన్ని జమీలలో యిట్టిగెడ్డలనుండి చిన్నబట్టెలు త్రవ్వి భూములకు నీరు పారించుచున్నారు. వరదలు వచ్చినప్పుడు బట్టెలు మేరలుతెగి పాడగుచున్నవి. గెడ్డలో తక్కువనీరున్నప్పుడు బట్టెలోనికి నీరురాదు. మొత్తముమీద గెడ్డలో యెక్కువ నీరున్నప్పుడు, తక్కువ నీరున్నప్పుడు కూడా రైతుకు కష్టమే, నష్టమే.

ఇట్టి బట్టెలుండు జమీలలో మంచి చెరువులు నిర్మించి వాటిలో నీరు నిల్వచేసిన వర్షములేనప్పుడు ఆనీరు భూములకు వుపయోగించవచ్చును. ఇట్టి చెరువులు చాలా జమీలలో లేవు. వున్నవాటికి మరమ్మత్తులేదు. అందుచే అనావృష్టియైనప్పుడు పంటలుపోవును. రైతులు పన్నులు కట్టలేక బాధపడుచున్నారు. ప్రస్తుతము జమీలలో జరుగుచున్న సంగతి యిది. ఇదే, దేశమందంతటను ఆర్తనాదమగుచున్నది.

ఇట్టి బట్టెలుండు జమీన్ గ్రామములకు కష్టములధికము. రైతులు కష్టము యిచ్చలేని స్థితియందున్నారు. కాంగ్రెసువారివల్ల కండ్లు తెరచి ప్రక్క గవర్న్మెంటు రైతుసోదరుడు పొందు సదుపాయములను జమీన్ రైతుకూడా పొంద ప్రయత్నించుచున్నారు. సర్కారువారు మంచినీటి సదుపాయములను కలుగజేసి పన్నులు వసూలు చేయుచున్నారు. జమీందార్లు అట్టిసదుపాయములను చేయకయే ఎక్కువశిస్తు వసూలు చేయుచున్నారు. ఇదియే సర్కారు, జమీందార్ల భేదము. కడుపునిండ కూడిడి పనిచేయించుట ధర్మముగాని పన్నుపెట్టి పనిచేయించుట న్యాయమా!

జమీందారు పెద్ద సంసారి. గవర్న్మెంటు వారివలె గొప్ప నీటివసతులు కలుగజేయుట సాధ్యముకాదు. వారిని నిందించిన ప్రయోజనము లేదు. మనమే పద్ధతిమార్పించవలెను.

గోదావరి జిల్లాయంతా పూర్వముకరవు పెద్దాపుర సంస్థానమునకు చెందియుండినచో, గవర్న్మెంటువారు అఖండ గౌతమియను గోదావరి నదికి ఆనకట్టుకట్టి కాలువలు త్రవ్వించి నీటి సదుపాయములుచేసి యుందురా? విశాఖపట్నం జిల్లాలో పాలకొండ తాలూకా జమీందారునిదై అయినచో నాగావళీనదికి ఆనకట్టు కట్టుదురా? గంజాం మండలమున యుండు రసులకొండ బరువా, ... తాలూకాలు గవర్న్మెంటువారివి కానిచో బుధప ర్యాయ నదికి ప్రాజెక్టు తలంచియుందురా? తిరుచునాపల్లి, తంజావూరు సర్కారు జిల్లాలు కానిచో కావేరినది కట్టబడునా? మధురజిల్లా జమీందారునిది అయినచో "పెరియారు" ప్రాజెక్టు తయారగునా?

సాధారణముగా కొండవాగులు, నదులుఅనేక జమీలగుండా పారును. వీటినీరు వుపయోగించుటకు అందరు జమీందార్లు కలిసిరారు. వుద్దేశమున్నప్పటికి వారికి విశాలదృష్టి, సమర్థత, ధనసహాయము లేదు. జమీందారులట్టి ఉత్కృష్ట కార్యములను చేయలేకపోవుట ఆజమీన్ రైతుల దుర్దశ ఆ రైతులదేకాదు. దేశమంతటిదియని చెప్పవచ్చును.

శరీరములో ఒకభాగమునకు పోటుకలిగి నప్పుడు శరీరమంతటను నొప్పికలుగునట్లు దేశములో ఒకభాగమునకు నీరులేక నష్టము కలుగుచున్నపుడు ఆ నష్టము దేశమంతటిదని నమ్మవలెను.

మాదేశమందు అనేకనదులు, గెడ్డలు, కొండవాగులు, ఎత్తు ప్రదేశములనుండి పల్లపు తావులకు ప్రవహించుచున్నప్పుడు యీ నదులనీరు నిరుపయోగపరచుట కడువిచారమగు సంగతి. గంజాం విశాఖపట్టణం జిల్లాలగుండా ప్రవహించు చిలకనదియగు "వంశధార" నదికి ఆనకట్టు కట్టిన పర్లాకిమిడి, బొబ్బిలి, ఉర్లాం, మొదలగు జమీలకున్నూ, శ్రీకాకుళం, పాలకొండ తాలూకాలకు నీరు సప్లయి కాగలదు. ఎన్నోవేల యకరముల బంజరు భూములు లక్ష్మీకటాక్షముగల పంటభూములగును.

వ్యవసాయశాఖా మంత్రిగారు రేడియో ఫోర్ట్సా సందర్భమున మన రాజధానిలో తూర్పు తీరమున ఇరిగేషను అంతా పూర్తియైనదని శలవిచ్చినారు. ఈ మాటలువిని మాగుండెలు బ్రద్దలాయెను. ప్రజాహిత ప్రభుత్వములో కూడా జమీన్ రైతు బిడ్డ సర్కారుకు సవతి బిడ్డ డాయెనా? ఈ బిడ్డకు కడుపునిండా కూడు పెట్టుట ప్రభుత్వమువారి బాధ్యతకాదా? మదరాసు రాష్ట్రములో సుమారు సగభాగము జమీందారీ ప్రదేశమయియుండి అంతట "యిరిగేషన్" పన్నమాట లేనప్పుడు తూర్పుతీరమంతా యిరిగేషనతో పూర్తియైనదని మంత్రిగారు శలవిచ్చుట జమీన్ రైతుల దౌర్భాగ్యతకాదా? జమీందారీ నీటివసతులు గవర్న్మెంటువారు స్వాధీనము చేసుకొనవలెనని రైతులు ల్యాండు ఎక్టులో కోరు మార్పు నిష్ఫలమగును కాబోలు!

పేరు ప్రతిష్టలులేక పడమటి కనుమలగుండా పోవుచు హిందూమహాసముద్రములో పడు "పెరియారు" నదిలో అడ్డముగా పెద్దగోడకట్టి కొండలోయలన్ని నీటితొట్టెచేసి తూర్పు క్షేత్రములకు నీరు ఖండముగా మార్చి మధుర జిల్లా పేరు సర్కారువారు సార్థకముచేసిరి. దక్షిణమునకు ప్రవహించు నదిని తూర్పుకు త్రిప్పిరి. "మధుర" జిల్లా జమీందారునిది అయినచో ఆ నదికి యింత వైభవము పట్టియుండదుకదా! 1832 సం|| ప్రాంతమున గోదావరి, కృష్ణా జిల్లాలలో గొప్పకఱవు వ్యాపించి రెండులక్షల ప్రజలను అన్నములేక చంపినదని మంత్రిగారు నుడివియున్నారు. ఆనదులకు ఆనకట్టుటవల్లఆజిల్లాలలో కఱవు కలవారాయెను!

విశాఖపట్నం జిల్లాయంతయు జమీందారీ ప్రదేశమగుటచే గవర్న్మెంటువారు నీటివసతులు సృష్టించుటకు అంగీకరించరు. అందుచేతనే విశాఖపట్టణము బీద జిల్లాలలో నొకటిగ గణింపబడుచున్నది. ఈజిల్లా గవర్న్మెంటువారిదే అయిన యెడల స్వభావసిద్ధములగు నీటివాగులు, సముద్రముకు పోకుండా అట్టిభూములకు నీరు సప్లయి చేసియుండెదరుకదా!

పైకారణములను బట్టిచూచిన నీటి వసతులు వినయమయి జమీందారీ గవర్న్మెంటు తాలూకాలకు విచక్షణమూని ఉపయోగకరములగు నీటివసతులు అన్నియు ప్రభుత్వమువారే స్వాధీనము చేసుకొని కావలసిన "యిరిగేషన్" పనులు గావించి భూములకు నీరుసప్లయిచేసి దానికగు పెట్టుబడి జమీందారులనుండి ముజరా పుచ్చుకొని జమీందారీరైతులను కాపాడిన దేశమునకును, ప్రజలకు మేలుండును. ఈవిషయమయి జమీందారీరైతులు, రైతుసంఘములు, రాష్ట్రసంఘములు తగరీతి యాందోళన గావించవలసి యున్నదని గుర్తించవలయును. ల్యాండుఎక్టు మార్పులలో గావించుచుండు దానిలో ముఖ్యమగునది యిదియే. కరణములేమిచ్చిన ప్రయోజనములేదు. గనుక జమీన్ రైతులు శ్రద్ధవహించి చేయబూను కార్యము నిర్వహింపనిచో యెట్టి పట్టుదల కట్టుకలిగినను చేయి జారిన పిదప ఆకులు పట్టుకున్న లాభములేదు.

వెంకటగిరి తలతిక్క పాలనలో

—(o)—

ఏకొల్లువసూల్లో— రసీదులొకతీరు— చిఠా ఒకతీరునట!

ఏకొల్లుగ్రామంలో రైతులు చెల్లించిన మొత్తాలకు రసీదులుమాత్రం సరిగా యిచ్చి చిఠాల్లో తక్కువ మొత్తాలు వ్రాసి యిర్సాలు చేసినారని ఆలాంటి రసీదులు షుమారు 40 దాకా తహసిల్దారుకు దొరికినవని, తెలుస్తోంది. కరణము, తహసిల్దారు ఏకీభ[illegible]గా రైతులనె త్తినబడేవే గదా? ఎందుకిచ్చారయ్యా రైతుల్లారా రసీదులు?

ఆస్ బోర్డు హౌసులో యోగనిద్రా పరవశంలో ఉన్న ఓ ప్రభూ! ఇక బాగు చేయడానికి సాధ్యంకాదు కాబోలు యీ రామరాజ్యాన్ని?

—ఒకరైతు

సర్వసుధ

సర్వసంకర్యమును బలహీనతను నశింపజే యును. కండపుష్టిని ధాతువృద్ధిని కలిగించి శరీరమునకు మిక్కిలి బలమును చేకూర్చును.

1 నెలకు 60 మాత్రలు రు10-0-0 లు.

స్త్రీసుధ

స్త్రీల సమస్త వ్యాధులకు

30 సంవత్సరములనుండి మా అనుభవములో నున్నది.

సైల పరిగ కారుటుండుట, బురదఫులు, తెలుపు బట్ట.

సైల అధికముగ అగుట మొదలగువానికి

1 నెలకు 1 తులం రు 3-0-0 లు.

N. B. ఇంకను 250 రకముల ఔషధములను, మరికొన్ని అనుభూత మందులను, మాచే రచింపబడిన ప్రసిద్ధములగు ఆయుర్వేద గ్రంథములను మావద్ద కొరలను.

శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి

బెజవాడ.

మా అనుభవమందులకును గ్రంథములకును ప్రసిద్ధమగు ప్రతిసాపులోను అడుగవలయును.

నెల్లూరు పెన్న అనకట్ట కింది రైతుల రాయభారం

ఈక్రింది రైతులు తే 4-9-38 ది నెల్లూరు జిల్లా కలెక్టరువార్ని దర్శించి నెల్లూరు ఆనకట్టవద్ద ఫాలింగు షట్టర్సు అమర్చడాన్ని గూర్చి మెమోరాండం సమర్పించిరి. రాయభారవర్గంవారు కలెక్టరుగార్ని దర్శించునపుడు యెగ్జిక్యూటివ్ యింజనీయరువారు కూడా వుండిరి. కలెక్టరువారు రాయభారంవారి విజ్ఞప్తిని ఆమోదించి ఈ స్కీము వల్ల ప్రభుత్వానికి లాభదాయకమని ఇరిగేషన్ డెవలప్మెంటు బోర్డువారికి సిఫారసు చేసిరి. రైతు ల్లమ నిరంతరం ఆందోళనచేసి ఈ లాభాన్ని పొందుదురుగాక.

ఆనాడు కలెక్టరుగార్ని దర్శించిన రాయభారవర్గం:—

శ్రీయుతులు బంగల్లు కోదండరామిరెడ్డి, దువ్వూరు బలరామిరెడ్డి, కాకటి కోడండరామిరెడ్డి, భరతపోట నారాయణయ్య, టి. రామమూర్తి, మనుబోలు ఆదినారాయణరెడ్డి, ఇప్పా వెంకటరెడ్డి, డా. శ్రీహరినారాయణ, భీమా రామయ్య, తిక్కవరపు వెంకటరెడ్డి, నాగిరెడ్డి శేషురెడ్డి, సుబ్బరామిరెడ్డి గారలు.

—హాజరైన

రాజారెడ్డి

తిరువూరు తాలూకాలో జమీందారీ పేచీలు.

—x—

చినకొమిరె

100 సం నుండి రు 60 లు పుల్లరితో పశువుల మేపుకొనే సముదాయపు బీటిలోని గుంటను రు 25 బెట్టి మరమత్తు చేయించినారు ఆ వాటా జమీందార్లు అయ్యదేవర శీతారామయ్య- ఊటుకూరు పాపయ్యగార్లు. అబ్బా! జమీందార్లకు ధర్మగుణంబుట్టింది కామాలె. గుంటబాగు చేయించారని సంతోషపడ్డాము. ఇప్పుడు ఆగుంటమీది ఇతర పశువులు రాకూడదని పేచీ దీనిదగ్గర జర్మను- జకోస్లొవేకియా తకరరు ప్రారంభమైంది.

పాత తిరువూరు

నాళ్లి సుబ్బయ్యగారి 31 మేకలను పాతతిరువూరు జమీందారు దొడ్డిబెట్టించారు. జమీన్‌దారు జమీన్ అమ్మివేశాడనీ, కమతం భూములుమాత్రమే వారికి ఉన్నవనీ, వాటిలోకి పోకపోయినా, తనకుహక్కులేని, దేవసముద్రం కట్టమీదఉన్న మేకలను అక్రమంగా దొడ్డికొట్టాడని రైతు క్రిమినల్ కేసు తెచ్చారు యీ జమీందారుమీద-

గంపలగూడెం

చెర్వునిండి రైతుపొలాలు మునిగిపోతే నీరుమునక తగ్గుతుందని కాస్త నేపు తూము తీసేటప్పటికి కర్రలుబుచ్చుకొని 10 మంది రౌడీలు దూకారు రామన్నపాళెం రైతుల్ని మర్దించడానికి చిట్టెల ప్రాంకోసేనాని అధ్వర్యంక్రింద

లక్ష్మీపురం

రైతులపై కేసులుపెట్టాలని యస్టేటువారు సలహాచెప్పినందుననో లేక తన స్వార్థలాభం కొరకోగాని, యస్టేటు నౌకరు జాన్‌సాహెబ్ గారు చెర్వుకట్టమీద వున్న తుమ్మలు, యితరత్రా చెట్లను నరికించి కొకీలంపాడు వగైరా గ్రామాలలో అకట్టెలను అమ్ముచున్నారు.

ప్రతిసంవత్సరం రైతుల పశువులు మేపుకొను లక్ష్మీపురం అరణ్యంను గత ...సరం కోటగిరి వెంకట్రాయణం ...రాలకు దెబ్బతీ కౌలు ... అధికామిటే ... బెవెం ... వే ...

కాకర్ల

మామూలుప్రకారం అడవుల్లో పశువులు తిరిగేదిన్నీ (గడ్డిలేకున్నా), పశువుకు 0-6-0 లు పుల్లరి ఏర్పాటు ఆ ప్రకారం ఒప్పితోలుకున్నారు పశువుల. 5 తేది తిరుగా పేచీ- అరణ్యం కొంతమాత్రమే వదల్తారట, 0-10-0 లు పుల్లరివ్వాలట. రైతులు నూజివీడు వెళ్లి చెప్పుకుందామనిపోతే జమీందారు వినరు, గుమాస్తా కనరు. ఇక మార్గాంతరమేమి?

రేపూడి ఎస్టేటు

ప్రతిసంవత్సరం శిస్తులవసూలు నిమిత్తం రైతులను ఎంతో నిర్బంధపెట్టే రేపూడియస్టేటు సముద్దారుగారు యీ సంవత్సరం బకాయీబాకీలు వున్న రైతులు శిస్తులు కడుతామని వస్తూయుంటే, వ్యవసాయదారుల రుణపరిష్కారచట్టం ప్రకారం శిస్తు సెప్టెంబరు ఆఖరులోగా కట్టుకొంటే పాతబకాయీలు రద్దగునని మొంచి శిస్తు కట్టుటకు వచ్చినవారివద్ద శిస్తు కట్టుకొనుట లేదు.

రాజుపేట

గ్రామంలో రహదార్లవెంట పశువులు వెళ్లుచున్నందుకు, చెర్వులో నీరు త్రాగుచున్నందుకని గ్రామంలోని పశువులకు పశువు 1 కి రు 0-4-0 లు వసూలు చేస్తూయున్నారు.

30 సం॥ లు 40 సం॥ లు శిస్తుబకాయీ వున్నదని రైతులను బెదరించి, నిర్బంధించి, రైతులవలన తమకు హితులగు వారిపేర ప్రాంసరీనోట్లను వ్రాయించుచున్నారు.

పంచాయితీకోర్టు ప్రెసిడెంటు పదవిపోయినతర్వాత, గ్రామంలోని తగాదాలను పరిష్కరించుటకు తమకుతోడు నలుగురు స్నేహితులను తయారుచేసుకొని రాజుపేటలోని తగాదాలన్నీ వారే పడి, అయిదు రూపాయల వసూలుచేసి పరిష్కరించుచున్నారు.

చనుబండ

లింగరాజుకుంట అనే కొత్తగుండ్ల వెంకట నారాయణగారి తాలుకుగుంటను, ఎస్టేటునౌకర్లు పలాని పలానివారు వెళ్లి రాత్రిపూట గండిపెట్టినారు. మరునాడు తెలుసుకొనివెళ్లి గండి పూడ్చుకొనేదాకా ఆగుంటలోని నీరుఅంతా వెళ్లిపోయింది.

కొత్తాచ్చి లక్ష్మీకాంతం, గొర్లమర్రి లింగారెడ్డి, కొత్తగుండ్ల వెంకటనారాయణగార్ల తాలూకు పెదచెర్వువెనుక భూమిని నష్టపర్చాలనే దురుద్దేశ్యంతో చెర్వునిండి అలుగున నీరుపోతూయుంటే ఆ అలుగున నీరుపోనీయక అలుగుపై మట్టికట్ట దిట్టంగాపోయించారు. అందువలన పైవారిభూములు పాడైనవి చెర్వు తెగి ప్రమాదం సంభవించినది.

—ఒక విలేఖరి.

తిరువాన్కూరు ప్రభుత్వంవారు అవలంబించుచున్న నిర్బంధవిధానమును గాంధిమహాత్ముడు తీవ్రముగ ఖండించెను. స్టేటు కాంగ్రెసువారు చేయుచున్న పనులు రాజద్రోహములు కావనెను.

* * *

ఢిల్లీ అసెంబ్లీ సభలో కాంగ్రెసు సభ్యులు మాట్లాడి మాట్లాడి విసుగెత్తిపోతుంటే, మద్రాసు అసెంబ్లీ కాంగ్రెసు సభ్యులు మాట్లాడకుంటా కూర్చొని విసుగెత్తి పోతున్నారు.

విశాఖపట్టణజిల్లాలో రైతురక్షణ దినోత్సవాలు

భయంకరమైన కలవు పరిస్థితులు అంతటా గలవు.

గౌతు లచ్చన్న

(జిల్లా రైతుసంఘ కార్యదర్శి.)

అఖిలభారత కిసాను రైతుమహాసభవారి ఆదేశాను సారము 8-వ రైతురక్షణ దినోత్సవము ఈ జిల్లాలో జయప్రదంగా జరుపబడెను.

శ్రీ కాకుళం తాలూకాలో జిల్లారైతుసంఘ కార్యదర్శి శ్రీ గరిమెళ్ల వెంకటరమణమూర్తి నాయకత్వమునను, టెక్కలి నందిగాం ఎస్టేటులో శ్రీ మల్లు పెద్ది కృష్ణమూర్తి, తర్లా ఎస్టేటులో జనాబ్ అబ్దుల్ రహిమాన్ ఖాన్ మందసా ఎస్టేటులో వద్ది విశ్వనాదం, మార్కు పద్మనాభం, కాశీబుగ్గపేట ఎస్టేటులో తెప్పల అప్పలస్వామి, జలంత్రా ఎస్టేటులో నడుభూరు శీతయ్య, ఇచ్ఛాపురం తాలూకాలో గౌతు లచ్చన్న గార్ల నాయకత్వమున రైతు సేవాదళములు బజారులలో రైతు రక్షణదిన ప్రాముఖ్యత, రైతుసంఘాలావశ్యకత, రైతుల ప్రస్తుత కర్తవ్యములు పార్టీ ప్రచారము గావించిరి. ఈప్రచారంలో బెందాళం గురకయ్య బల్లి అప్పలస్వామి, అప్పారుసాహు, దాలిదొడ్లపూడి అప్పన్న, పొకల అప్పలస్వామి, మున్నగు రైతుసేవాదళ్వలు అనేకులు పాల్గొనిరి. దిగువ ప్రదేశములలో రైతురక్షణ దినోత్సవములు బ్రహ్మాండమైన ఊరేగింపులు జరిగెను.

యిచ్ఛాపురం తాలూకాలో

శ్రీయుతులు బల్లిదం అప్పలస్వామి, బందరు రమణయ్యఆచారి, ఆరాగి వస్యాని, దొన్నుబిసోయి వార్ల జగన్నాయకులు గౌరాగోనాహోగార్ల అధ్యక్షతను కొవాకుమత్తి కలిటి గోణపుట్టుగు, కుసుంపురం, బల్లిపుట్టుగ, మాణిక్యపురం, గ్రామాలయందును-

సోంపేట తాలూకా

కలతంపరముకా 22 గ్రామాల రైతులమహాసభ శ్రీ కె. జగన్నాయకులు ఆచారిగారిఅధ్యక్షతను కలతంపరయందును, జలంత్రా యెస్టేటులో శ్రీనడుభూరి శీతయ్యగారి నాయకత్వమున, అపురం, కేసరిపడ, యెక్కాల, డోకుగోవిందపురం అరపసరియాపల్లి, జలంత్రాకోట, చేపి, వరాహపురం, చింకిభద్ర గ్రామాదులయందును, జిల్లా రైతు సంఘాధ్యక్షులు, శాసన సభ్యులైన శ్రీ పుల్లెల శ్యామసుందర రావుగారి అధ్యక్షతను సోంపేటయందును, మందసా యెస్టేటు రైతుల మహాసభ హరిపురము వద్దను,

టెక్కలి తాలూకా

శ్రీబడే వెంకటరెడ్డి నాయుడుగారి అధ్యక్షతను టెక్కలి యెస్టేటురైతులసభ రావివలసవద్దను, నందిగాం యెస్టేటు రైతులమహాసభ శ్రీ అలాడ కృష్ణమూర్తి నాయుడుగారి అధ్యక్షతను పెంటూరుతోను, కాశీబుగ్గలో అనపల్లిలో, శ్రీ రహిమాన్‌ఖాన్ ఫుక్కల్ల జోగులుగార్ల నాయకత్వాన తర్లాయెస్టేటు రైతుల మహాసభలు జయప్రదంగా జరిగెను.

నకలు మందుల చూచి మోసపోకుడు

40 సంIIలుగా ప్రఖ్యాతిజెందినది. కేవలముబాధనివార్మాలిని.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు దివ్యామృతము.

తలనొప్పుల మాన్పను, వాయుపోటులను కాపును, చర్మవ్యాధి నొప్పుల నివారణలను, పోట్లపోగొట్టను, తేలుకుల తేమించును, వాపుమాపును, దగ్గును తగ్గించును, జలదన తొలగించును.

అమృతాంజన్ లిమిటెడ్.

మద్రా...

గడుసు పెండ్లాము:

—ముంగమూరు నరసింహారావు, బి. ఏ., బి. యల్.,

2

ఆ మూడు నెలల పిదప పరిస్థితులు అంతా మారి ప్రణయాశోకపథం సుస్థిరవాక్యతో సరూప అంటారు. అనిపూ ఉన్నంతవరకు ఒంటర్లు, లోపాలు కనుక్కోలేకరు. రాంబాబు సీతాలక్ష్మి రాష్ట్రకూడా అంతే. ఒక స్థిమితానికి వచ్చిన తర్వాత ఉభయులు కొత్త తెలుసుకొన్నారు.

రాంబాబులో అట్టే చెప్పుకోదగిన లోపాలు లేవు. కాకపోతే కొంచెం తొందరపాటి. అంటే, కోపిష్టివాడు, దుర్మార్గుడు కాదు. ఏదన్నా కోర్కె కల్గిందంటే, సఫలమయ్యేవరకు దానికి నిద్రపట్టను ఆతొందరలో ఉంటాడు.

సీతాలక్ష్మికూడా మంచిదే. పోకిరి పాకిరి కాదు. చదువుకున్నదయినా, వెక్కలి చేష్టలు లేవు. పరాయివాళ్ళదగ్గర మర్యాదగానే ఉంటుంది- కాని కొంచెం పెంకె. అంతకు ఇంత, కష్టమని లేస్తుంది- ఇంకెవ్వరిమీద కాదు. భర్తమీదనే- ముక్కుమీదనే ఉంటుందికోపము- ఆశెంగ్రహాచారము, మొగుడికెప్పుడైనా, పలాహారంకు, కలిగిందంటే, ఆకోకేపుట్టుకొంది అమ్మాయికి, ఎక్కడలేని చిటపట్లు- ఒక చిటాపిటలతోనే ముగియదు- ఇంట్లో ఉప్పు లేదంటే మిరపకాయలేదంటే మాచ్చటకెన్నా మంచి చీర కొందామన్నా దరిద్రంగా ఉందంటే, సంగీత సాహిత్యమన్నా హాస్యోక్తియమన్నా తీరులో దానికి గతిలేకుండా ఉందంటే మొదలైన పొడుపుమాటలకు లెక్కలేదు. దాదాపుగా ప్రతిరోజూ, రాంబాబు ఇంటికొచ్చేటప్పటికి ఆయన స్వాగతం ఈలాంటి లక్చరులతోనే ఉంటుంది. అంతన్నాకోపమే, ఊరుకున్నాకోపమే అవిడకు తెలివి తేటలుగల స్త్రీలు వాళ్ళ వాళ్ళ సంసారాలు ఎన్నికష్టాలలో మునిగివున్నా, బయటికిపొంగకుండా నిబ్బరకలిగిదిలే, భర్తలు మానసికంగా ఏంకష్టపడతారో యని, ఎల్లప్పుడు మందస్మితవదనాలతో, అంతా బాగుందని, నల్లంగా, మనోహరంగా, ప్రియంగా, మాట్లాడుతారు - సీతాలక్ష్మి అట్లా కాదు - మనిషిని అల్లాడిలేస్తుంది - మొదటు ఎంత మచ్చటగా ఉండేదో, పిమ్మట అంత పెంకుగా లేదిది - ప్రతిరాత్రి - మొగుడు పెండ్లానికి ఉప్పులానిప్పే - ఏదో ఒకపాట పెట్టుకొనేది, వానితో తగవులాడేది - రుసరుసలాడటం తన శయ్యమీద మసలుతూ, రాత్రింతా నిద్రాహితుడై పొర్లుతుండడం, ఆమెగారు మాత్రము, ఏ దాపమీదనో, ఏ తెందిమీదనో, ఏ బందిమీదనో, లేకపోతే ఏ సోఫాలో పడి, గుఱకలు పెడుతూ నిద్రించడం - వీడి అవస్థ ఆ దేవుడు పట్టడు. "దేవుడా. నాజీవితమంతా ఇట్లా గడుపవలసిందేనా" అని అనుకొనేవాడు. నడిరాత్రి సమయంలో జాగారం చేస్తూ- బిక్కుబిక్కుమంటూ "ఆ... మొన్నా మొన్నటి జాలి రాకపోతాయా!... సీతకు బుద్ధి వచ్చిందా!... ..ఇప్పుడు కాకపోతే, ఇంకెప్పుడైనా!" అనుకొనేది - పాపము.

ఇంటికదుపులో అగ్గి ఉండేటప్పుడు, తోటి కార్మికుల వినోద సంభాషణలో, రాంబాబు పాల్గొనక, నోరుమూసుకొని మంచి కాదంటే, సకారణంగానే అట్లుచేశాడని ఒప్పుకోక తప్పదు. ఏం చేయగలడు?- మనస్సున తీవ్రంగా వేదన కలిగి ఉండేటప్పుడు-

గ్రామపనిదర ప్రదేశానికి సమీపించగానే, ఒక్కొక్కరు, వారివారి ఇండ్లకు చీలిపోయారు- రాంబాబు మాత్రం, తన ఇంటిమీదుగా ఇంజనీరు బంగళావద్ద దాటివాడు- ఇంటిలో దీపాలు వెలిగించియుండినవి- చెంబులు గంగాళాలు కదిలించే శబ్దం వినబడ్డది- ఒక్క నిమిషము ఇంటివాకిట నిలబడ్డాడు. "సీత వంట చేసేటట్టున్నాది- ఈవాళ యినా, చల్లనిమాపుంటుందో, లేదో" అంటూ ముందుకు నడిచాడు-

ఇంజనీర్ బంగళాకు పెద్ద కాంపౌండున్నది- సువాసన పీసేపూలతోట. తోటనడుంగా భవనము- ఆనందప్రదంగా ఉండింది- రాంబాబు గేటులో ప్రవేశించాడు- ఎవరూ కనబడలేదు- గాలి బాగా చల్లగా కొట్టుకుండింది- పుష్పసమూహాలసౌరభ్యం తన జీవకళిగాన్ని వికసింపజేసింది- ఇట్టి సంతోషమిచ్చే సన్నివేశాలలో ఆలోచనాపరంపరల వలన ఆశాంతి గతమై యుండిన రాంబాబు హృదయానికి కొంత సౌఖ్యం చేకూర్చింది- అడుగులు వడివడిగాపడ్డాయి- ద్వారబంధనము సమీపించాడు- అక్కడా ఎవ్వరూ లేరు- లోపలవైపు తలుపు గడియవేసి యుండింది-

ఏంచేస్తామని కొంచెంసేపు ఆలోచించాడు- ధ్వనించేటట్టుగా గొంతు రెండుసార్లు సవరించాడు- ప్రయోజనం లేకపోయింది. ఎవ్వరూ తలుపు తియ్యనురాలేదు. హాచ్... హాచ్... అని రెండు కపాలు దొంగతుమ్ములు తుమ్మినాడు- దొంగతుమ్ములు నిజంతుమ్ములుగా తుమ్మదలో, కొంత సమయము- అయితే దీనికికూడా జవాబు రాలేదు- మనిషిఏవైపు పిలికిలేదు- వాళ్ళతో చేతులతో కూడా సందడిలేకాడు- ఉపయోగం లేకపోయింది- పొద్దునతిన్న అన్నము- పేగులు ఊడిపోతుండినవి- ఇంకేమి చేయడానికి తోచక, విధిలేక తలుపుచెమ్మదిగా తట్టాడు. అందుకు జవాబులేక పాయ్యేటప్పటికి ఇంకాబిగ్గరగా తట్టాడు పెద్దగా మోగించాడు- అప్పటికి, మేడమీద అడుగుల చప్పుడైంది- ఒకవ్యక్తి దగ్గరకు సమీపించుచున్నట్లు వ్యక్తమైంది-

"కొంచెం ఆగలేరూ!" అని లోపలనుండి మాటలు వినబడ్డాయి- ఇంక ఆగేదెట్లా!- ఆకలితో, ఉల్ప్రాణం తోకకొస్తుంటే!- మళ్ళీ కొట్టాడు తలుపు-

"నిమిషమైన ఆగలేకపోతే, ఇదేవస్తున్నా- తలుపు పగలగొట్టకండీ"

ఈమాటలు మాట్లాడింది, మాంచిగొంతు దొరసానని చెప్పకనే తెలుస్తున్నది- తనభర్త ద్వారము దగ్గర కాచుకున్నాడనుకొంది- ఆమెమాటల్లో, ఆవేశం, కోపదరించింది- అనంగంకూడాను- కిలకిల నవ్వుతున్నదిగాని. తడితడిగా నిరుత్సాహమైనట్లుకూడా మనకౌబాబుకు వినొచ్చింది- రాంబాబు అనుకున్నాడు "అహా! అలసి, పొలసి ఇల్లుచేరిన భర్తను ఆహ్వానించాలసింది, ఇట్లా చేసుండాలి- నా సీతాలక్ష్మి ఇట్లుండకూడదూ!"- ఒక పెట్టునవచ్చి దొరసాని "ఠంగ్" అని గడియలాగి, తలుపు సగం తెరిచింది- వలపులొలికేలాగా ఆనందంగా చిలునవ్వు నవ్వుతూ, ద్వారంవద్దనిల్చి, మిక్కిలి ప్రియమైనపలుకులతో "దయచేయండి నాథా! లోనికి" అని అన్నది.

అక్కడికి మాటల్లోనే, రాంబాబు మ్రాన్పడి పోయ్యాడు- నోటమాటరాలేదు. కొంతసేపు తానిశ్చబ్దం- ఏమంటే, ఎదుటనిల్చిన దొరసానికి (దిక్కు + అంబరము =దిగంబరము) రాంబాబును చూడగానే, ఆమె అమితమైన ఆశ్చర్యాన్ని లజ్జను, తనముఖంలో నూనిస్తూ, కమ్మస్థలాన్ని బాహువులతో దాటుచేసుకొని, మెల్లమెల్లగా లోనికి ప్రవేశించడానికి మొదలెట్టింది.

"దొ......ర......గారు......కాలో"
అంటిరదబరుతూ చెప్పాడు రాంబాబు- ఆవరలమాటరాలేదు. ఒక అప్పపాటైన, తనదృష్టిని, దృశ్యమునుండి త్రిప్పలేకపోయ్యాడు

"చెప్పమన్నారండీ......వారు" కష్టంతో ఈ మాటలుకూడా సాగించాడు- కాని కంఠానికి గాద్గద్యం ఏర్పడ్డది.

మెట్లచెంతకు మెల్లమెల్లగాపోయి, అవిడలి పుక్కన పైకెసాగిపోయింది. తెల్లటిపావురమొకటి ఆకాశంవైపు ఎగిరినట్లుండింది-

"వారు ఎనిమిదిఘంటలవరకు రావడానికి లేదటండీ" ఎట్లనో ఒకట్ల సందేశం ముగించాడు- అయితే గాలితో చెప్పినట్లయింది. ఈ ముఖ్యమైన మాటలు చెప్పేటప్పుడు అక్కడ ఎవ్వరూ లేరు,

"పాతిపోదామా! లేక కొంతసేపుండి ఆమెగారితో మాట్లాడిపోదామా! ఉంటేయేమో, ఉండక పోలేదేమో!" పెద్దసందిగ్ధావస్థలో పడ్డాడు. ఈవాడిలో ఆకలి గీకలి అదృశ్యమయిపోతుంది-

ఇట్లా సంశయపడుతుంటే, మళ్ళీ మెట్లుదిగుతుండే శబ్దము వినొచ్చింది- రాంబాబుకు పారిపోతాలో పాలిపోలేవు- తానేంతప్పచేయకున్నా ఆమేమంటుందో అని చీకాకుపడ్డాడు- గుండె దబదబ కొట్టుకొని, నిలుస్తుందేమో అని అనిపించింది-

నీలపు శాల్వను ఒళ్లునిండాకప్పుకొని, దొరసాని పునర్దర్శనం ఇచ్చింది- ఆమె మొగం, ఎఱ్ఱబాతి ఉండింది- అదిచూచి రాంబాబుకు కలవరం ఇంకా హెచ్చింది-

అయితే రాంబాబును చూడగానే నవ్వింది- నవ్వినా, నాజూగ్గా, మర్యాదగా, నవ్వింది- సిగ్గుతో మగ్గకుండా తిన్నగా రావడం, నాజూకుగా నవ్వడం, ఇదంతాచూచి, రాంబాబు కొంచెం తెప్పరిల్లాడు-

"నా భర్తసంగతి ఏమిటండీ, మీరు చెప్పవచ్చిందేమి?" రాంబాబు సంగతంతా చెప్పాడు- చెప్పేటప్పుడు, సౌగ్యపాటితో కప్పబడుండినా, కపోలములలో కాంతి మెరిసింది-

ఆమె నిండా వినయంగా వందనములు సమర్పించింది-

"తలుపుకొట్టినవారు నా భర్తగారే అని అనుకొన్నానండీ - మీకష్టమయ్యేటుంటుంది- నేను ప్పుడు స్నానమున్నాహంలో ఉంటిని- మీరు వివాహితులే కదా! ఇంక అతిక్రమించి చెప్పవలసినది లేదు - అంతయు మీరు గ్రహించియుందురు"-

అనుచూ, తిరుగా సంతోషమును వెలిబుచ్చుతూ నవ్వి, తెచ్చినసందేశానికి మరిముఖ్యకృతాభివందనములర్పించి, తలుపు గడియవేసుకొని, లోనికి వెళ్ళిపోయింది-

రాంబాబు అస్తేభిగాలు పడినవాడిలాగా కాసేపు నిల్చాడు- పిదప తడబడిన అడుగులతో గేటుదగ్గరకు నడవడానికి ప్రారంభించాడు- మనస్సు పరిపరివిధాల పోవడానికి మొదలెట్టింది. అంతా కలగా కన్పట్టింది- వైశిష్ట్యముతో కూడిన ప్రౌఢస్త్రీని, రాంబాబెప్పుడు ఇట్టి అవస్థయందు చూచియుండలేదు- ఇప్పటివరకు తాను నమ్మియుండినదానికి, ఇప్పుడు ప్రత్యక్షంగా తాను చూచినదానికి, భూర్తిగా భేదం ఏర్పడ్డది. గౌరవనీయులుగా నుండేకుటుంబినులు వారివారి భర్తలకు చిదంబర రహస్యములుగా నుందురని, నుందరని, నుండే వలయునని, తానింతవరకు నెర్చియుండినవిద్య. గౌరవంలో ఏదున్నాకేనిపోయిందా దొరసాని- అంత అగౌరవమైతే దొరమాత్రం ఇట్లు చేయనిచ్చునా! ఏకేడియగుగాని అంతభేదింపరాని రహస్యమేమిటది?

ఇట్లా ఆలోచిస్తూ, రాంబాబు ఒకనిర్ధారణ చేసుకొన్నాడు ఏమనంటే, భార్యకభర్తత్రైలా ఇట్లు ప్రవర్తించుటలో [ఎట్టి అసభ్యత అస్వాభావికము, లేదని-పాపం! కేవలం పిచ్చిభ్రమలో పడ్డాను- కొత్తకోరిక మనస్సులో కలిగింది-కోరిక కొత్తదైనప్పటికిన్నీ, కలవ హృదయంతో కోరినవాడుకాదు-తనకోర్కె సక్రమమైనదని సంపూర్ణముగా నమ్మినాడు-

ఇట్లా నిర్ధారణచేసుకొంటూ, తోటగుండా నడిచాడు- తోటలో ఒకపాదయందు వికసించిన గులాబిపువ్వు మగుపడింది- అటువంటిపువ్వులు చాలా ఉండినవి. ఒకటికోసుకుంటే ఎవరు కనుక్కోపోతారని ఒకదాన్ని ఆకులతోటి, కోసుకున్నాడు-

పువ్వుముకోలబట్టుకొని వీధిలో ప్రవేశించాడు- తనఇంటివైపు గబగబ నడిచాడు- మొగంలో ఒక పట్టుదల కనబడ్డది- "ఎట్లయినా సీతతో సమాధానపడవలసిందే- నిశ్చలంగా, నిర్మలంగా, ప్రేమిస్తున్నాను- నాప్రేయసి, నచ్చిన, అట్లే ప్రేమించరాదా!- దొరసానివలన, దొరకు లభ్యమయ్యే, సౌఖ్యం సీత నాకేలవ్వరాదు! సీత మనస్సు మార్పడానికి, ఇదే కంకణముకట్టుతాను- వినుకుకొనీ! తిట్టనీ, ఏమన్నాఅననీ, నేనే ఓర్పు శాంతంవహించి, నాభార్యమనస్సు త్రిప్పెదను- ఈరోజే యీరాత్రే, త్రిప్పెదను."

ఈలాగు అనుకుంటూ ఇల్లుచేరాడు- లోన ప్రవేశించాడు- గుమ్మందాటేటప్పటికల్లా, సీత ప్రత్యక్షమయింది

ఇంకాకాస్తచీకటి పడ్డ తర్వాత రాలేకపోయ్యారా? అని కసురుతున్నది- తెచ్చిన గులాబీని ఆమెకంటి ఎదుట ప్రాటిస్తూ, చిలునవ్వుతో అ...ఏంది...అన్నాడు రాంబాబు- మళ్లీగద్దించింది సీత సాయంత్రమనంగా వంట చేసి పెట్టిలే...దా గావు.డి...అంతాచల్లంగా పోయిందనివి కన్నీ మనలద్దు

సీతా! నన్నేమంటావు! నీవంటిముద్దులాడిని కోమలాంగిని.

అంటూ,

— (సశేషము)

ఋణపరిష్కారచట్టం

—ఏజన్సీ ప్రజలు.

ఋణపరిష్కార చట్టము ఏజన్సీ ప్రజలకుకూడా వర్తించవలెనని చేయబడిన ఆందోళన ఫలితంగా వీరికికూడా వర్తించునట్లు గజెట్టులో ప్రకటింపబడెను.

ఇవి లంచాల క్రిందికి రావు.

—x—

చాగంటి రంగయ్యగారి రాజ్యంలో.

ఋణచట్టం పాడిపోతుంది-
న్యాయశాస్త్రం చొరబడది
కనికరం కలుగదు-
ధర్మం దర్శన మివ్వదు-
దయ దరిచేరదు-

కందుకూరు తాలూకా వీరారెడ్డిపురానికి వయా విశ్వనాథపురం అనేగ్రామమున్నది. దగ్గరిం చిన వారికి తెలుస్తుంది ఆ ప్రజల బాధలు ఆ మహాతల్లి పూడి చేరులో. మచ్చుకు కొన్ని నిజ దిక్తా వద్యండి వద్మకపోండి :—

హరిజన బాధలు.

ఇది ఎక్కటుగాసివు మే! అనాధీన భూము లన్నీ సెటిల్‌మెంటులో వీరి స్వాధీన పెట్టుకొని హరిజనుల యింటిమంటు రాళ్లుపారించి మహా బాధలు పెడుతున్నారు. పిచ్చలొచ్చెతో వీరిచ్చే మాసెరుతో పొట్టపొగక పరాయి చోట్లకు పోయి కూలినాలి చేసుకొంటున్నందున వీరు పిలిచినప్పుడు రాలేకపోవడమే హరిజనుల తప్పు.

అనాధీనాలమీద పెత్తనం.

ఈ గ్రామంలో రు 800 ల దాకా అనాధీనంఉంటే పేద హరిజను కడ్డి దొర్కొ వడానికి కూడ అడుగుపెట్టనివ్వక అంతా తానే ఆక్రమించుకొని దుంప తెంపుతాడు.

ఋణచట్ట ధిక్కారం.

ఋణచట్టం ప్రసక్తిలోకి వచ్చిన తర్వాత కల సంబరులో కొమారుడు గంటూరు పోయి ఉండగా అప్పు అంతయ్యచేత ఆయకంటక్షి వ్రిక యింజాబు వ్రాయించుకోగా యింతలో కొమ్మ కొండయ్యవచ్చి ఋణచట్టప్రకారం బాకీలేదని యూ, భూమిని యివ్వననియూ, నిరాకరించాడు. అదిమొదలు ఆకుటుంబంమీద మత్సరం చేసేమి చెప్పేది?

విధవరాలు.

చెరుకూరు చంద్రమ్మ వీరికి రు 8 లు బాకీ ఉంటే కల్పాచేయగా యీ గ్రామమన్నుండి వెళ్లిపోయి తమ్ముడివద్దఉంది యీ మెకు సంబంధించిన పెయ్యరూపాయల కిమ్మతుకేయు భూమి కూడా వీరే ఆక్రమించుకొని ఉన్నారు

చేనుదున్నను రాలేదని.

ఆ గంగాడి ఒంకయ్య కొండయ్యగార్లచేను ఆక్రమంగా దున్నడానికి రాలేదని యుద్ధానికి సిద్ధపడలేదని, తాటికొండ రోశయ్యమీద ఎన్నో ఆక్రమాలు.

లక్ష్మమ్మ మీదకు.

కంద్ర లక్ష్మమ్మ నాశ్లెండ్లవాడు రు 20 లు తీసుకొన్నది. ఏటా కొంపసితీరం చెల్లు వేయుస్తున్నది. ఇదిగాక చెల్లుగా రొక్కం రు 4 లు- మొత్తం ఆయనానికెలు తోన్నలు, తూము నాల్గు మానికెలు ఉలవలు- ఈలోపల లక్ష్మమ్మ కొడుకు మద్దన. అదేమంటే విరోధం.

ఇక ఎన్ని కెల రూపాయలు చెల్లించాలో యీమె దురవస్థ పదారం.

పేరయ్యబాకీ.

గుర్రం పేరయ్య వడ్లవాడు అప్పుతీసుకున్నది 3 ఓరి లు ఇందుకు చెల్లిం:- రొక్కం రు 600 లు, ఆర్థ, సాగావ రు 120 లు, ఆ కరాలు భూమి (వెయ్యరూపాయలు క్రయం చేసేది) రు 600 లు కరీదుచేసే చెట్లుచేమలు, ఏడుం తోన్నలు, తిరుగా రొక్కం రు 10 లు యిన్ని తీసుకొని ప్రామిసోటు వాపసుయివ్వలేదట. ఆభూమి వ్రాయించుకొన్నదికూడా ఋణచట్టం పుట్టిన తర్వాతేనట.

ఒక్క వ్యక్తికేసే జాలితాయిది. ఈ లాంటి వారు ఎందరున్నారో ప్రపంచంలో. ఋణచట్టా [illegible] నిందించేవారు కొంచెం మెట్టపల్లెల్లో కాలు పెడితే తెలుస్తుంది మరి! పైచెప్పిన అక్రుత్యాలన్నీ తీరేమార్గమేది? పల్లెవాళ్లంటే యీలా భూలోకి స్వర్గాలుగా ఏర్పడ్డవి చిరకుం.

మరొక విషయం.

గ్రామంకంతా ఒకటే మంచినీళ్లబావి. అది చాగంటి కృష్ణయ్యగారి స్థలంలోఉంది ప్రక్క [illegible] గుడం లేకపోవటం. నీళ్లు ఇక ఎంత ఆరోగ్యకరంగా వుంటవో చూడండి! దీన్ని ఆరోగ్యశాఖ వర్తింగించి తగినచర్య పుచ్చుకోవలె

—కాంగ్రెసువాలా.

సివిల్ కోర్టులు.

జడ్జీలు, మునసబులు తప్ప మిగిలిన ఉద్యోగ గణమంతి లేయుకాచేవారే ఎంతకామ్యులు వచ్చిన క్లిడిరైనాగానీ, మరెటువైనాగానీ కందిన ఉడుకుంటే రథం నడుపడు ఎక్కడికక్కడ కదలం చేస్తే ఒక రోజులో చిత్ర విచిత్రంగా పనులు జరుపుకోవచ్చు.

కాపరు ఉండే కదుమానం గురించి తెలియని వారుండరుకదా. షమ్మనులు, వారంట్లు తీసుక పాడే ప్రాసెస్సు సర్వేయరులు, అమీనాలు చేసే అకృత్యములకుమీరే లేదు. వీటికి తోడు కోర్టువారికి ఇవ్వవలసిన దానికి రెండింతలుగా న్యాయవాది డిపార్టుమెంటువారు వసూలు చేసి మరింత పార్టీలను గుల్ల చేస్తారు.

సివిల్ కోర్టులలో వుండే లంచగొండితనం వల్లనే అసలు ఖర్చులు కన్న కనపడని, లెఖకు రాని మైఖర్చులు అత్యధికమై కోర్టులనుండి విడబడేటప్పటికి గెలిచినవారు ఇంటికివచ్చి ఏడ్వడం ఓడినవారు కోర్టుదగ్గరే ఏడ్వడం జరుగు చున్నది కాంగ్రెసు గవర్నమెంటు వచ్చిన తర్వాత కూడా యీ శాఖలో మార్పు జరగక పోవడం చింతనీయం.

ఎక్సైజు

ప్రతిసబ్ యిన్స్‌పెక్టరుకు తనరేంజిలో వుండే ప్రతిఅంగడీ యిజారాదారు ఒకనిర్ణీతమైన మొత్తాన్ని ప్రతినెలా పెంక డ్వేరుని ముడుపులాగ చెల్లించుకోవాలి. గీచినప్రతిచెట్టుకు రుసుము.

సర్కిలు యిన్స్‌పెక్టరుకు తనక్రింద వుండే ప్రతి సబ్‌యిన్స్‌పెక్టరు తన ఆదాయంలో ఒక భాగం సమర్పించుకోవాలి. ఆఫీసర్లకు ఇన్స్‌పెక్టరులు చేసే సప్లయిలకు అడ్డుపద్దు లేదుకదా.

ఫారెస్టు

ఈ డిపార్టుమెంటులోకూడా చండాలం జాస్తి. ఫారెస్టురేంజరు అంటే గొప్ప ఉన్నతోద్యోగిలాగా జరుగుతూంది.

రెవిన్యూ

కలెక్టరు, డిప్యూటి కలెక్టరు, తహసీలుదార్లు, క్యాంపులకువస్తే సప్లయిలకోసరం రైతులను పీడించడం నిత్యానుభవమే.

చెట్టుకు సప్లయిచేసిన గ్రామోద్యోగిని బిల్లు యివ్వమంటారు. మహారాజ్పేటకి రెవిన్యూ యిన్స్‌పెక్టరు అతనిని నిర్బంధించి ఎంతో స్వల్పమొత్తానికే బిల్లు యిప్పిస్తారు, రోజులతరబడి పెండ్లి కొడుకుల్లాగ వద్రపోషితంగా విందులార గించిన వారికి యింతస్వల్ప మొత్తాలకు యీసప్లయిలు ఏలాగు జరుగుతాయి అనితోచవు. తమకు రావలసిన బత్తాలలో ఏమైనా పోరబడేతారా అంటే ఎంతో జాగ్రత్తగా యుంటారు దమ్మిడీవరకూ.

డి. పి. డబ్లు

ఓవర్‌శీయరుకు కంట్రాక్టు మొత్తంలో 100 కి ఇంతఅని కట్నం. అసిస్టెంటు ఇంజనీయరుకు కట్నం చెల్లించాకా చెక్కు మెవరు మెంటు నానావస్థలు పడుతుంది. మొఖం చిట్లించుకోవడం అధికమౌతుంది. ఆఫీసులో మామూళ్లసంగతి చెప్పవల్లేదుగదా. లేకపోతే కాగితం బయటరాదు. ఈరోజు అక్కరవచ్చే చెక్కు ఎన్ని రోజులకో, ఎన్ని అడ్డపుల్లలో.

నీటిపారుదల విషయంలో బడాబడా రొమ్ములతిరిగిన రైతులు ఓవర్‌శీయర్ ఇంటిగుంభ ముందు మనం చూస్తూనేవున్నాముకదా. ఎదుటి పాయిలో నీళ్లుపోసి, తనపాయ్యే బాగామందాలనే వుద్దేశంతో యీరైతులు చేసేపనులలో ఓవర్‌శీయర్ల చేతులలో చిక్కి మానాభిమానాలు సరకుచేయక ప్రవర్తిస్తారుగూడాను. ఓవర్‌శీయర్లు చేసే పాకెరితనం గురించి తెలియనిరైతు వుండడు కదా.

ఇవన్నీ లంచం పెక్షను క్రిందికి రావడానికి వీల్లేదు. ఎందుకంటే అనాదిహక్కుగా యేర్పడి, రాంగతనంగా కాకుండా బహిర్గతంగా, ప్రపంచానికంతా తెలిసిన తీసుకుంటున్నవి కాబట్టి.

—సారధి.

వరగలిలో ఆసుపత్రి.

తోటపల్లిగూడూర్లో ఎత్తివేసిన రూరల్ డిస్పెన్సరి వరగలిలో పెట్టేట్టు తీర్మానించారు. వరగలి సెంటరుకాదు. ఒకమూల ఉన్నది. అన్ని గ్రామాలకు మధ్యఉండే సకిలచింతలకు ఆకరమైన మాడింతవరంలో పెడితే మా మశేరియా రేయిరియాకంతా మధ్యగాఉంటుంది కావున అందరు దయయుంచ ప్రార్థన.

—అగస్త్యరెడ్డి వీరాసామిరెడ్డి.

కలువాయి రి॥ యి॥

మాకవపల్లి-తెలుగురాయపురం వాన్ద్ దగారా విషయం యేంచేసివారికి ఈగలాటా అంతా తమవల్లనే కలిగిందని ప్రజలనుకుంటారు. భాగ్య వంతులు-పేదలు అని పెట్టుకున్నారా నిజం బైట బయటపడి. జాగ్రత్త!

—మిమ్ము తెలిసినవాడు

గూడూరు గుట్టూ- సట్టూ

చెక్కరాయి కథ.

అడవిలో అనాధీనభూమిలో కొన్ని వేల సంవత్సరాలుగా చెక్కరాతికి యెండి 1 కి 0-8-0 ల వంతున వసూలుచేసేదిన్నీ ఆ మొత్తాన్ని నిత్య నైవేద్య దీపారాధనలక్రింద కైంకర్యం జరిగేదిన్నీ. ఇది కొన్ని వేల సంవత్సరాలుగా జరుగుతున్న తతరహాస్యం. ఈ లెక్క- పక్క ఏ సెటిల్‌మెంటు ఆఫీసులో ఉండేదో తేమడికారక! వెంకటసుబ్బారెడ్డిగారి హయాంలోనే కొందరు సూచకులు అడిగారు. తెప్పిస్తాను లెక్కచూద్దాం అన్నారు. కాని వారు వెళ్లిపోయిరి. ఈవిధంగా యీ చెక్కరాతివల్ల సంవత్సరానికి ఏ యేడెనిమిది వందలో ఖజానాకు జమవచ్చేది. దీనికి క్రొత్తది డిప్టికలెక్టరు ధర్మప్రభువని పేర్కొందిన పిద్దాడి రమణారెడ్డి బి. ఏ. బి. యల్. గారు.

దీనిరహాస్యం బైటపడిపోయింది. పేద లెక్క కూడా తహసీల్‌దారువద్ద అర్జీపెట్టుకుంటే ఉచితంగా తీసుకోవచ్చునని తెలుసుకొన్నారు సిద్ధయ్య కథతో-

కదా! పూర్వపు డబ్బుసంగతి వలుగుర్ని పాచోబెట్టి జమాఖర్చు లెక్క చెప్తారంటారా! లేదు మీదారి మీది మాదారి మాది నంటారా!

—రహస్యభేది.

రామగోవిందాపురం స్కూలులో ఉచితవిద్య

కనిగిరి తాలూకా రామగోవిందాపురం హై. ఎ. స్కూలులో 1 నుండి 8 క్లాసులవరకు విద్యార్థులకు ఉచితవిద్య చెప్పుచున్నాము. హైస్కూల్లో ట్రెయినింగుకు పంపుచున్నాము.

పేదలకో- నిమ్నజాతులకు ఉచిత భోజనవసతులు కూడా- ఇ దరు ప్రోత్సహించవలెను.

—మారెళ్ల కృష్ణయ్య.

పార్లపల్లి పాఠశాల.

కోవూరుతాలూకా పార్లపల్లెలోని శ్రీ రామకృష్ణ దేవి పాఠశాలలో ఈనెల 1 తేదినుండి 7 వరకు ప్రతిదినము ఉపన్యాసాలు జరిగెను. రాజారావు గారిచే హరికథ, వెంకటేశ్వర్లగారిచే మ్యాజిక్ ప్రదర్శనము, బడిపిల్లలచే నాటకఖేలనము జరుపబడెను. ఈప్రదర్శన సమయముల అన్నివిధాల సాయమొనర్చిన వారికి వందనము లు.

నెల్లూరు వెంకటసుబ్బయ్య,
కార్యదర్శి.

కలువాయి కరణంమీద ఇంకొక నేరము

1936 సంవత్సరం గవర్నమెంటువారు యిచ్చిన రిమీషనులో రు 1. కి 0-8-0 లు వంతున తీసు కొన్నట్టు వర్తకులవద్ద రెండుబొక్కలలో వ్రాయాలాలున్నవని వర్తకుల రెండుబొక్కల పెంబడ్ల పేజీల నెంబర్ల మొత్తాల సహపారిస్తూ తిరుగా పెద్ద కలెక్టరుగారివద్ద అర్జీ వ్రాయబడినట్టు తెలుస్తోంది. ఈవిషయమంతాకూడా జిల్లాకాంగ్రెసు అధ్యక్షుడు కలువాయివచ్చి విచారించి స్టేటుమెంటు తీసుకొని వచ్చినాడట.

—ఒకవిలేకరి.

రైతు లోకం.

కంచెలపోటీలో రైతు నాశనమగుట.

జమీందార్లు ప్రజాశాసన కారులమనుటకు వీరవలంబించు యిజారాపద్ధతియే నిదర్శనము. వేలం పాటలవల్ల గ్రామాల్లో పార్టీలు పెంచి సుఖంగా వుండు రైతులను పార్టీకక్షులలో దింపి నాశనము చేయుచున్నారు.

వెంకటగిరి ఎస్టేటులో ఎన్నో గ్రామాలు ఈ పార్టీలకారణంగా దురవస్థ ప్రాంతాలుగా జరుగుచున్నవి. దర్శి పొదిలి తాలూకాలలో అమాయకులగు రైతులు జమీందారీ నౌకర్ల మాయోపాయములకు చిక్కి కంచె యిజారా పార్టీలు పెంచుకొని నాశనమగుచున్నారు.

రావిపాటి మహానందిచౌదరి.

తుని తాలూకా క్షామం.

ఈ తాలూకాలోని 49 గ్రామాలు పిఠాపురం తుని జమీందార్లకు చెందినవి. 5, 6. సం॥ నుండి ప్రతి సంవత్సరము పంటలు పండకపోవడం, శిస్తు బాకీలు హెచ్చుగానుంటే కొద్ది కొద్దిగా చెల్లించడం జరుగుచున్నది. చైత్ర వైశాఖ మాసాల్లో వలె ఎండలు కాయుచున్నవి. భూములు పూర్తిగా ఎండి పోవుటయేగాక, పశువులకు, మనుష్యులకు త్రాగుటకు మంచినీళ్లు సయితములేక నానాబాధలు పడుచున్నారు. తిండిలేక తొండంగి వగైరా గ్రామాల్లో యింటింటికి యిద్దరు ముగ్గురు కోమవచ్చి పడిపోవుచున్నారు. కరవు వలన మనిషిని మనిషి పీక్కుతినే రోజులు వచ్చాయి.

ఇండియా మంత్రికి మహజరు

బెంగాలు కౌలుచట్ట సవరణ బిల్లుకు గవర్నరు గారుకూడా అనుమతి ఇచ్చారు. ఈ బిల్లు వలన జమీందార్లకు చాలా అన్యాయం కలుగును గాన దీనిని రద్దు చేయవలెనని బెంగాలు జమీందార్ల సమాశేశంవారు ఒక మహజరును ఇండియా మంత్రిగారికి పంపారు.

శాసనసభ ఎదుట రైతుల ప్రదర్శనం

మధ్యరాష్ట్రములో దర్యాపూరు తాలూకా రైతులు తమ యిబ్బందులను మంత్రివర్గం వారికి తెలుపు కొరకు శాసన సభాసమావేశం జరుగునప్పుడు సభాభవనము దగ్గర ప్రదర్శనం గావించుటకు తీర్మానించిరి.

వేలంవేసిన భూములను కొని యిచ్చుట.

గుజరాతులోని సూరతు జిల్లాలో శాసనోల్లంఘన రోజులలో పన్నుల నెగవేట్టినవారి భూములను ప్రభుత్వంవారు వేలంవేయగా సర్దారు ఫాగ్రివాలాగారు అనునొక పార్సీ ధనవంతుడు కొనెను. ఆభూములను ప్రభుత్వంవారు త్వరలో తిరిగి ఇవ్వదలచుకొని, ఆయా భూముల వెనుకటి యజమానులకు యిచ్చివేయుటకై ప్రయత్నించుచున్నారు. ప్రభుత్వ వర్తులకు యీ ధనికుడు వంచనందున శాసనసభలో నొకబిల్లు ప్రవేశ పెట్టనున్నది.

మండపేట రైతులసభ.

5-వ తేదీ జరిగిన రైతుసభలో క్రింది తీర్మానాలు గావించబడెను.

(1) శిస్తుపెట్టుబడిలో హెచ్చిన పన్నులు పూర్తిగా తగ్గించవలెను (2) అన్ని పంటలకు తీరువ రు 5 లు గనే వుండవలెను. (8) పంటకాలువలు, మురుగు కాలువలు బాగుచేయించవలెను. (4) టూపేశ్వరం లాకులద్ద రైతు ఎత్తు చేయవలెను. తీరా లాకు ఎత్తి చేయవలెను (5) మార్చి నెలాఖరువరకు పిల్లిపెసర పైరుకు నీరు పెట్టుకుంటే పన్ను వసూలుచేయకూడదనియు, (6) కాంకీ కాలువ సంబంధముగా ఏడిది కాలువకు శాశ్వతమైన వాచ్మెన్ పెట్టకుండే పీలగు కలిని తీయబడునట్లు కట్టుబల్లలతో నిర్మాణము చేయవలెననియు, మూలస్థానంవరకు శాఖ చోప్పెల్లి ఛానలు, సైడు ఛానలు, ఎప్పుడును తెరువు కాలువగా నుండవలెననియు. (7) సందిపూడి వరకు వచ్చిన కాలువ మూడవ రీచికి రెండవ పంటకు నీరుసప్లయి చేయవలెననియు, (8) ప్రతిచోట 6 అంగుళాల తూములు పెట్టించవలెననియు తీర్మానములు గావించబడెను.

నూజవీడు.

బొంబులూరు అగ్రహారంకాపువకు రైతులకు జరిగిన సంఘర్షణవలన కంద్రికలోని రైతులపై సబ్ మేజస్ట్రేటు 144 సెక్షను జారీ చేసెను

నీలాద్రిచెఱువు తగాదా.

ఈయ్యూరు ఎస్టేటువారి నీలాద్రిచెఱువు పూర్తిగానిండి, అనేరు ఎలమర్రు ఎస్టేటుభూములను ముంచినందున, కొందరు దుండగీండ్రు రాత్రి వేళ దొమ్మిగా వెళ్లి చెఱ్వుకుగండిపెట్టిరి సర్కిలు యిన్స్పెక్టరుగారు వెళ్లి యీ గండిని మరల పూడ్పించిరి.

ఇరుపక్షములవారును 144 సెక్షను యిప్పించుటకు మేజస్ట్రేటువద్ద పిటీషనులు పెట్టిరి.

పరిస్థితులు విషమించు చుండుటచే యిరువురను రాజీపరచుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు.

బీహారురైతు కౌన్సిలు

రైతు ఖైదీల విషయమున బీహారు సరిహద్దు కాంగ్రెసు ప్రభుత్వాలు కఠినత చూపుచున్నవి. ఆచర్యను ఖండిస్తూ వారిని రాజకీయ ఖైదీలుగా పరిగణించాలని బీహారు రైతు కౌన్సిలువారు తీర్మానించిరి.

చక్కెర మిల్లులలో కార్మికుల కింతకన్న తక్కువ జీత మియ్యరాదని ఒకకనీస జీత పరిమితిని బీహారు ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించవలయును చెఱుకుకు కనీసధర ఇంకా హెచ్చుగా నిర్ణయించాలనీ, ఒక ప్రదేశంలో రైతు ఆ ప్రదేశంలో ఫ్యాక్టరీలకే చెఱుకు అమ్మాలనే కోనింగు పద్ధతిని, ప్రతి రైతుయొక్క చెఱుకు ఆప్రదేశమునయొక్క ఫాక్టరీలు కొనవని అభయ హస్తమియ్యక యుండు ప్రభుత్వంవారు అమలు జరుపుట అన్యాయమని తీర్మానించిరి.

బీహారురైతు 16-వ పేజీలో చూడుడు.

శక్తి శిల[illegible]

ఫేమస్ ఫిలిం.

శివి దవ్వూరురామిరెడ్డి, డైరెక్టరు పి. పుల్లయ్యగారు; అసిస్టాంటు డైరెక్టరు అదినారాయణయ్య తిరామలులారు, సబ్ అసిస్టాంటు డైరెక్టరు కమపాల రామయ్యగారలు-

ఈఫిలి ఒకు ఆంధ్రదేశాన్నుండి స్త్రీలకే ఆడవారు 44 మంది, పురుషులనే మగవారు 42 మంది, యక్స్ట్రాలు 12 మంది, పిల్లు 98 మంది మా రెక్కు ప్రకారం పెళ్ళి కున్నారు కొల్హాపూరు

ఇందులో తెలిసినమట్టుకు స్త్రీతారలు:- శ్రీమతి కాంతకుమారి, కృష్ణవేణి, రాధ, శ్రీరామ, సత్యవతి, వెంకమ్మ, సి. యస్. ఆర్. ఆంజనేయులుగారి ధర్మపత్ని ఇత్యాదులు-

పురుష తారలు:—సి. యస్. ఆర్. ఆంజనేయులు, మారుతి సీతారామయ్య, బుచ్చన్నశాస్త్రి ప్రభృతులు-

ఇకపోతున్న తారలు:—అడ్వకేటు కె. యం. కృష్ణమూర్తి, మున్సిపల్ టీచరు శ్రీమాను రఘుపతిగారలు-

ఇకపోనితారలు:—మాధవపెద్ది, శ్రీ రంజనిగారలు-

డబ్బు విపరీతంగా ఖర్చైనా, కాలంకొంచెం విలంబమైనా, ఫిలింబాగా ఉంటుందని శెట్టిగారంటారు.

వసంతాఫిలిం

యస్. బ్రంహ్మం.

రెండులక్షల పెట్టుబడితో ఒక తెలుగు ఫిలిం కంపెని మద్రాసులో 1-9-38 తేది రిజిష్టరైంది. దీనికి మేనేజింగ్ డైరెక్టరు, శిల్పి, బ్రంహ్మ యస్. బ్రంహ్మంగారు. ఈబ్రహ్మం గత అసెంబ్లీ ఎలెక్షనులలో "జమీన్ రైతు"లో వ్యంగ చిత్రాలమూలంచి జస్టీసుపార్టీని క్రిందిమీదులు చేసినశిల్ప సామ్రాట్-

పేరు బరూఫిలిమ్సులో అర్టు డైరెక్టరుగాకూడా యుండినారు. ఈఫిలింకంపెని [illegible] [illegible]త్తో ఆంధ్రదేశపు మెరుగు [illegible]చున్నది "[illegible]" వరిత్వంగూడా దీనికి [illegible] మిన్నుంచి ఇక ఫిలిం భాగ్యోదయమునకి [illegible] మెందుకు!

కుబేరాఫిలిం

ఈకంపెనీవారు వైదిక మంత్రాలకు, భూమురకాపాలకు నమ్మి భయపడే తత్వంగలవారు. అం[illegible]

రుకనే ప్రథమంలో పిఠాపుర[illegible] పించి "మార్కండేయ"లోని [illegible] "భక్తమార్కండేయ" అని [illegible] వైదికతంతు నెల్ల నెరవేర్చి కం[illegible] ఫేమస్ఫిలిం కంపెనీవారికి మ్మ[illegible] కాని నెల్లూరు ప్రింటుకోర్టులో [illegible] పనిగా శాఫీయనే మంత్రోదకాల్తో [illegible] వారుపెట్టిన శాపాల సేమా శక్క[illegible] భూమురశాపాలు ఏం చేస్తయోనని [illegible] మాత్రం అందరు భయపడుతున్నవారే!

నేడు అన్ని భయాలతీసి, తొలివిన గుంటలన్నీ పూడ్చుకొని, ఒడ్డున కూర్చొని "అశ్వత్థామ ఏమిటా!" అని ఆలోచిస్తున్నారు.

ఈ శ[illegible] బంలో శాపాలూన అమలు జరిగేట్టుంటే ఇప్పటి కెంత మంది మహాశ్యలు దినంగతులై యుం[illegible] దురో గుడ్లగూబల శాపాలకు!

మాలపిల్ల

రామబ్రహ్మంగారు ఆంధ్రులకు దశరా కానుకగా "మాలపిల్ల"ను సమర్పిస్తా నంటున్నార[illegible] ఈ 25 తేదినాడు నెల్లూరు- తెనాలి- గుంటూరు బెజవాడ-బందరు-రాజమండ్రి-కాకినాడ- విశాఖపట్నం- విజయనగరం- సికింద్రాబాద్- రోలారు బెంగుళూరు- మొదలైన పట్నాల్లోవిడుదలగు[illegible]

ఈ "మాలపిల్ల" పవిత్ర బ్రహ్మశ్రీ దిరంగరి నాగేశ్వరరావు పంతులవారికి [illegible] మివ్వబడిన పుణ్యవతి. గుణవత్పూరులు [illegible] రాధిమానాల్తో ఆశీర్వదించండి-

లక్ష్మీసినిటోను.

లక్ష్మీ సినిటోనువారు కొల్హాపూరు [illegible] స్టూడియోస్లో తెలుగు "రాధాకృష్ణ"- [illegible] "శ్యామసుందర"ను తీస్తున్నారు. ఫిలింకొ[illegible] గతులైన కపూర్ గారు దీన్ని డైరెక్టుచేస్తున్నా[illegible] ఇది కెండేగారు మరొక నవలమూడే [illegible] లని గుప్తగారి సంకల్పం.

ఆంధ్ర సినిటోన్

ఇది విశాఖపట్నంలో రాజాధి రాజ[illegible] లక్షులకొలది ధనంతో, ఉత్తమోత్తము పరిక[illegible] స్థాపించబడ్డ పెద్దసంస్థ. ఇందు "[illegible] జయదేవ" ఫిలిం తయారవుతున్నదికే కాని [illegible] మీద ఏంఖర్మమో ఆనేకమార్లు రాస్తు[illegible] నవి. కార్యనిర్వాహకుల అభిప్రాయాలు[illegible] ణమో! ఈ స్టూడియో కోసం కమిటీ [illegible] కూడ కాచుకొనున్నారట. నెల్లూ[illegible] భారత ఫిలింగారికి కూడ ఈ విషయ[illegible] తెలియనివార్త.

భారతీయులను బర్మాకుండే నను తలంపుతో బర్మావారు [illegible] యులపై కార్ఖానాము మాపు [illegible] రాయువారకర్త పక్కుడు చూ[illegible] గారు తెలిపిరి.

చందాదారులకు:

[illegible] కూడి అదెయ్యను పం[illegible] వారిపరంగా యుక్తవరెను.

* *

[illegible] చందాలు అయిపోయినవారికి [illegible]న్నాము ఆప్రకారం వారి [illegible]రెను. చందాగాని జవాబుగాని [illegible]రిక ఆపివేయబడును.

* * *

[illegible]తేది నుండి పత్రిక 20 పేజీలు చేస్తు[illegible]. చందా రు 4 లకు పెంచాము. [illegible]దరాన్ని చూచి పాఠకులు మాకు [illegible]దించవలెను.

* * *

చందాదారులు ఉత్తరాలు వ్రాయునపుడు పత్రికపైన నెంబరుమొదలు ఉండు నెంబరును తెలుపవలెను. లేనిచో జవాబు యివ్వబడదు.

* * *

చందాదారులందరికి పత్రికలు జేముపోస్టు చేస్తున్నాము. పోస్టల్ మిస్టేకుతో చేరకపోతే [illegible] ప్రాక్టీ పోస్టల్ కంప్లెయింటు చేయవలెను.

* * *

ఏజంట్లకు

23—9—38 తేదీనుండి పత్రిక 20 పేజీలు; విడిపత్రిక 0—1—0 చేయబడినది. ఏజెంట్లు తమకు ఎన్ని కాపీలు పంపవలెనో వ్రాయవలెను. ఇకను తప్పక శుక్రవారమునాడే రైల్వేపార్శిలు క్రమముగా పంపబడును.

—పత్రికాధికారి.

జమీన్ రైతు

16—9—38

జకోస్లొవేకియా విషమ పరిస్థితులు.

జకోస్లొవేకియా పరిస్థితులు క్రమతి మించుచున్నవి. హిట్లరు ఉపన్యాసాంతరం సుడేటనులు దౌర్జన్యమునకు దిగిరి. యుద్ధము ప్రత్యేకముగ ప్రకటింపబడలేదు గాని తీవ్ర సంఘర్షణలు జరుగుచున్నవి. ప్రభుత్వోద్యోగులపై తిరుగబడి కొట్టుట, భవనముల నాక్రమించుట, రాదారి మార్గముల యేర్పాటులు తెగగొట్ట, జరుగుచున్నవి. కాల్పులుజరుగుచున్నవి. మరణములు సంభవించుచున్నవి. పరిస్థితులు విషమించుచుం[illegible]వలన ఎనిమిది మండలములలో [illegible]ల్ లా ప్రయోగించవలసి[illegible] ఈ కఠినశాసనమును అరు[illegible] ఉపసంహరించుకొనవలె

నని, లేనిచో ప్రమాదకర పరిస్థితులు యేర్పడ గలవనీసుడేటనులు ప్రభుత్వంవారికి అంత్య సందేశమిచ్చారు.

ఇక గత్యంతరమేమి? ప్రజా నిర్ణయ పద్ధతి యేమాత్రం తక్కువ అయిన దీని అంగీకరింప బడదనియు, సుడేటనులను సర్వవిధముల రక్షించుటకు తాము సిద్ధముగ నున్నామనియు హిట్లరు శంఖారావము పూరించెను. దీని వలన సుడేటనులు అమిత ఉత్సాహ పూరితులై జకు ప్రభుత్వమునకు ఎదురుతిరుగ నారంభించిరి. శాంతి వాతావరణము యేర్పడ వలెనన్నచో జకు ప్రభుత్వము సూడేటనుల కోర్కెను అంగీకరించి ప్రజానిర్ణయ పద్ధతిని ఒసంగవలెను. లేనిచో హిట్లరు వెంటనే జోక్యము కలిగించుకొనుట అనివార్యముగ ఏర్పడుచున్నది. ఫ్రెంచివారు, బ్రిటిషువారు ప్రపంచములో ఏమూలనున్నను ఫ్రాంన్సు, ఇంగ్లాండు సంరక్షించు విధముననే జర్మనీ కూడ వివిధ దేశాల్లోవుండే జర్మనులను సంరక్షించుటకు పూనుకొనుచున్నదని హిట్లరు ప్రకటించెను. ఆస్ట్రియాను కబళించి చాలకాలము కాలేదు. మరల జకోస్లోవేకియాలో చిచ్చు బయలు దేరినది. ఈసమస్య పరిష్కారమైన పిమ్మట ఇంకొక మూల చెలరేగగలదు.

జకు ప్రభుత్వ సమస్యచాలముఖ్య మయినది. ఈదేశంలో జర్మనుల ఆధిపత్యము యేర్పడినచో ప్రమాదకరముగ పరిణమించగలదు.

ఈ విషయమున ఇంగ్లాండు కపట నాటకమును ఆడు చున్నదనియు, కలహాప్రియులకు తోడ్పాటుగా ప్రవర్తించు చున్నదనియు రష్యా పత్రికలు దూషించు చున్నవి. జర్మనులతో యుద్ధము ఆరంభమైతే సోవియటు రష్యాతాలూకు పటాలములు రుమేనియాగుండా పోవుటకు రుమేనియా ప్రభుత్వము రష్యాకు అనుమతి నొసంగెననియు, 5 మైళ్లు వెడల్పుగల త్రోవ నొకటి రుమేనియా సరిహద్దులవెంట రష్యను పటాలముల కొరకై రుమేనియా విడిచిపెట్టునని తెలియుచున్నది.

బ్రిటిషువారు [illegible]కోస్లోవేకియా పరిస్థితులు [illegible] పరిష్కరించుటకు మొదటినుండియు [illegible] చుచుండిరి. నేడు హిట్లరు సూచించిన ప్రజా నిర్ణయమునకు అంగీకరించెదరో, లేక సూడేటనులు చేయు

దౌర్జన్యములు అణచుటకు జకు ప్రభుత్వమునకు సలహా ఇచ్చెదరో చూడవలసియున్నది. జకు సమస్యా పరిష్కారం బ్రిటిషువారు అవలంబించు యీ వైఖరిమీదనే ఆధారపడియుండ గలదు. జకోస్లోవేకియాను హిట్లరు కబళించ వలెనని యున్నాడు. ఫ్రాన్సు, ఇంగ్లండు ప్రభుత్వాలు యీ దేశాన్ని హిట్లరుకు స్వాధీనం చేయుటకు అంగీకరించినచో ప్రస్తుతం యుద్ధ మేర్పడుటకు అవకాశముండదు. అట్లుగాక సూడేటనులకు ప్రతికూల అభిప్రాయ మొసంగినచో, హిట్లరు జోక్యము కలుగ జేసుకొన్న ప్రపంచయుద్ధము అనివార్యము. శాంతిగాని అశాంతి గాని హిట్లరు ప్రవర్తనమీద ఆధారపడియున్నది. కొద్ది లోనే అటో ఇటో తేలగలదు.

మనలో మాటలు.

రాజాజీకి

మహాత్ముని సర్టిఫికేటు

హరిజనపత్రికలో గాంధిమహాత్ముడు వ్రాసిన వ్యాసంలో మద్రాసుప్రధాని రాజగోపాలాచారిగారికి మంచిసర్టిఫికేటు యిచ్చాడు. రాజాజీగారు చెప్పవలసినాని ఆచార్యాలు చేస్తున్నారని మహాత్మునికి లెక్కాపక్కాలేని ఉత్తరాలు, టెలిగ్రాంలూ పంపబడుతున్నవట. వాటికన్నిటికీ ప్రత్యుత్తరంగా యీవ్యాసం వ్రాశాడు అందులో ముఖ్యమైన రెండువిషయాలు (1) క్రిమినల్ లాచట్టము రద్దుచేయకపోవుట (2) హిందీభాషా ప్రబోధము.

రాజాజీగారికి విశేషశాశక్తిలోను, నిష్కల్మష ప్రవర్తనయందును మహాత్మునికి అపరిమిత విశ్వాసం కలదట. పార్లమెంటరీ సాంప్రదాయాచరణయందు ఆయనకుగల సామర్థ్యము అద్వితీయమట. ఆయన సాధించినవనులు సామాన్యమైనవి కావట. సత్యాగ్రహ పోరాటం సాగించగల వారిలో అపమానలట.

హిందీ నిర్బంధవిషయంలో, క్రిమినల్ లా చట్టం రద్దుచేయ నిరాకరించుటలో రాజాజీ అవలంబించిన పద్ధతి అభినందిపబడింది

మంత్రులనుగురించి ప్రతివిషయం తనకు వ్రాస్తే తానేమి చేయలేనన్నాడు. మంత్రులు యేదైనా సరిగ్గాచేయకపోతే రాష్ట్రకమిటీలకు అఖిలభారత కమిటీ వర్కింగుకమిటీలకు తెలుపుకోవచ్చున్నాడు. ఇక ఆచారిగారిని పట్ట పగ్గాలుండవు.

* * *

ధేన్‌కనాల్ సంస్థానంలో

క్రిమినల్ లా.

ధేన్‌కనాల్ సంస్థానంలో ప్రజామండలివారు చేసేఆందోళన అణచడానికి క్రిమినల్ లా సవరణచట్టం అమలు పెట్టబడింది. ఒకసంస్థానం తెంబడి మరోసంస్థానం నిర్బంధశాసనాలకు గురికావడం జూస్తే దీనికి మూలకారణం ఏదో వుండకతప్పదని గుడ్డిమందికైనాకూడా తోచదా? సంస్థానాధిపతికి ప్రజా ప్రతినిధులు తమకోరికలను తెలిపి దర్బారు ఎదుట తమకార్య క్రమమును ప్రకటించిరి. ప్రభుత్వంవారు కొన్నిషరతులను ప్రకటించి వాటిని అంగీకరించినచో ప్రజాప్రతినిధుల విజ్ఞప్తులు ఆలకించెదమనిరి.

అమరత్తులు:- (1) ప్రజలకోరికలన్నీ ఒకసారి తెలుపకలెను (2) 6 నుంచి కంటె ఎక్కువ ప్రతినిధులు సంస్థానాధికారులతో చర్చింపరాదు (3) సంస్థానముతో సంబంధములేని ఘరిణాలకి జోక్య ముండరాదు (4) ఊరేగింపులు, సభలు బహిష్కరణలు మొదలైనవి ఆపివేయవలెను. ఇవి కూడ ఒక షరత్తులేనా?

* * *

బొబ్బిలిరాజా:

రాజాజీ.

బొబ్బిలిరాజాగారు ఇంగ్లండు నుండి తిరిగి మద్రాసుకురాగానే రాజాగారికి, రాజాజీ గారికిని హిందీనిర్బంధ విధానమునుగురించిప్రతికూలంగా జరుగుచుండేఆందోళన విషయమై సంప్రతింపులు జరిగాయి. తన పార్టీ నాయకులతో సంప్రతించి అభిప్రాయం తెలుపుతానన్నాడు. రాజాగారు తన పార్టీనాయకులతో ఆలోచించి ఒక ప్రకటన చేశారు. ఈ సంస్కరణ నుంచి దైనా నిర్బంధము చేయుట మంచిది కాదనిరి. వివాదాన్ని తీర్చుటకు ఉభయ పక్షాలు కలిసి నిష్పక్షపాతమైన కమిటీ నొకదానిని యేర్పరచి మద్రాసనగరంలో రహస్య ఓటింగు పద్ధతిన ప్రజాభిప్రాయము కనుగొని ఆప్రకారం చేయుమని సలహా యిచ్చిరి.

ఈ సలహాను రాజాజీ త్రోసివేసిరి. కాంగ్రెసువారు ఎవుడేపని చేయవలెనో వారెరుగుదురనియు, ఒకసారి గావించిన ఉత్తర్వులు మరల మార్పుకొనుట దేశాభ్యుదయముకోరువారు చేయుపని కాదనియు, రాజాగారు వారి పక్షీయులు పెద్ద వుద్యోగాలతో చేయు సూచనలు అంగీకరింపబడవనియు యీ సూచనల వలన కాడికనను, తిరుగుబాటు శాశ్వతముగా నెలకొల్పి బలపడి నట్లగునని తెలిపిరి. రాజాజీ బొబ్బిలివంటి వారి సాక్ష్యమిస్తే యింతకంటే ఉదారంగా ప్రవర్తించగలరా?

నెల్లూరు పౌరుల డిపు టేషన్ గోపాలురెడ్డిగారు తిరస్కరించింది అబద్ధము.

నెల్లూరు డ్రయినేజి స్కీము విషయంలో స్థానికపాలనామంత్రి గోపాలురెడ్డిగారి వద్దకు నెల్లూరుపౌరులు రాయబారంవెళ్లగా మంత్రిగారు తిరస్కరించారని నెల్లూరు కాంగ్రెసువారు, జస్టిసువారు కలిసి ప్రచారంచేస్తున్నారు. దీని యదార్థం విచారించగా గోపాలురెడ్డిగారి వద్దకు అట్టిరాయబారం రాలేదనియు, వారు తిరస్కరించలేదనియు, రూఢిగా తెలిసింది. వ్యక్తిత్వాలతో ఎంత అపవాదాలనైనా సృష్టిస్తారు మహానుభావులు

—యదార్థవాది.

కలువాయికర్ణం తీసుకున్న రుసుములు.

[illegible] కలెక్టరుగారు హీరింగునిని కరణం తీసుకున్నది స్పష్టంగా లంచమని తేలినను డిస్మిసల్ ఆర్డరును [illegible]దేసి, పూర్వోద్యోగము తొలగింపబడిన కాలమును [illegible] గాభావించి, మరల వుద్యోగమిచ్చెను. [illegible] తేది పత్రికలో ప్రకటింపబడినట్లు కరణంతీసుకున్న రుసుములు లంచక్రింద రావని కలెక్టరుగారు తీర్పు చెప్పలేదు. కర్నూంతరువున వాదించినది వి. సో[illegible] య్యగారుకాను ఎ. హనుమంతరావుగారు.

(సం. జ. రై.)

నెల్లూరు ముచ్చట్లు

—విమర్శకుడు.

ఉత్తర బోర్డు.

ఉత్తరబోర్డు ప్రెసిడెంటు ఎలెక్షన్ కొరకు 27 తేది పాయింటు [illegible] లగ్నం-

పార్టీవారు 24 తేది సమావేశమై మందిపెద్ద లాలోచించుకొని అభ్యర్థి నిర్ణయం చేసుకోవాలె. ఈలోపల చెంచయ్యనాయుడుగారు కాన్వాసింగ్ చేస్తున్నారని వినికిడి. ఈ కాన్వాసింగు స్వపక్షంలో అయితేనేం. పరపక్షపు వారిల్లో దూరలేదుగదా!

అసలు ఆదిమాత్రం ఏమి న్యాయం! అందరు సమావేశమై ఆలోచించుకొని తేల్చుకోవలసిన ప్రశ్న పేరంటంబోయి ముందుగానున్న కోరుకోవడం కూడ సబబైన విషయంగాదు. సభ్యులు [illegible] మాటప్రకారం [illegible] చేసుకొవడానికి దువచ్చిన వారికే వాగ్దానాలు చేస్తారు. భగవద్గీతా ఉపాద్యుడైన శ్రీ కృష్ణ పరబ్రహ్మకూడా దుర్యోధన, అర్జునులలో ముందువచ్చింది వారికే ఎక్కువ ప్రీతికలిగి యిచ్చారు. అలాంటప్పుడు ఈమానవ ఉత్తర్వుత్తిని [illegible] కాపున ఇకముందుకూడా యీ కాన్వాసింగ్ చేయడం తగినది.

పార్టీవారి కొన్ని సలహాలు:— కాంగ్రెసు పక్షంలోకూడ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

కాంగ్రెస్ ప్రెసిడెంటు

జిల్లా కాంగ్రెసు ప్రెసిడెంటుగారు [illegible] [illegible]

సదారమ

ఈఫిలిం అద్యంతాలు చూచాను. ఇందు [illegible] ఆ [illegible] ఘట్టాలుగాని, అవమానాన్ని [illegible] కనపడదం లేదు.

[illegible]

నెల్లూరు కాంగ్రేసు గొడవలు.

—X—

కాంగ్రేసు సభ్యుల దరఖాస్తు ఫారాలు యిక లేదని అనేక కంప్లైంట్లు

ప్రెసిడెంటు బొమ్మా శేషురెడ్డిగారు కాంగ్రేసుసభ్యులను చేర్చు దరఖాస్తుఫారాలు [illegible] [illegible]

[illegible]

—సంజయుడు.

దర్శి-పొదిలి కలుపుట.

పొదిలి-దర్శి రెండు తాలూకాలు కలపవలెనని ప్రయత్నాలు జరుగుచున్నవట. రెండుతాలూకాలు కలిపితే గ్రామాలు 261. జనాభా 176612 అవుతుంది. ఇంత పెద్ద తాలూకా [illegible] [illegible] ఖర్చులు తగ్గించడం అవసరమే. [illegible] కలిపితే హెడ్ క్వార్టర్సు ఎక్కడా [illegible] పొదిలిలో ఉండవలసిందే గాని దర్శిలో [illegible] పొదిలిలో ఉంచితే [illegible] రావాలంటే ఎన్ని కష్టాంతరాలు, ఎన్ని [illegible] రాలు, ఎన్ని దిగాంతరాలు [illegible] చించండి!

ఈరెండు తాలూకాల కాంగ్రేసు సంఘాలు, బోర్డుమెంబర్లు, రైతు ప్రముఖులు ఒకచోట చేరి, మంచిచెడ్డ లాలోచించి ప్రభుత్వానికి సలహా యివ్వడం అవసరం

పిచ్చిరెడ్డి హోటల్లో దొంగతనం.

తే 9-9-38 ది జమీన్ రైతులో [illegible] [illegible] [illegible]

—పిచ్చిరెడ్డి.

కాంగ్రేసు ప్రచారం

పొదిలి - దర్శి ప్రాంతాల్లో.

బొమ్మా శేషురెడ్డి, [illegible] [illegible] గారలు [illegible] 16-17-18-19-20- తేదుల్లో [illegible] కాంగ్రేసు ప్రచారం [illegible]

పొదిలి తాలూకా.

16 తేది:— [illegible]

17 తేది:— [illegible]

దర్శి తాలూకా

18 తేది:— [illegible]

19 తేది:— [illegible]

20 తేది:— [illegible]

గా॥ గిరిగారు

తే 18 ది [illegible]

గుండోలు కథలు.

గుండోలు కథలకంతా మూలబీజం శ్రీయుతు కలగుణ పండిత్యా లైన, మహా మేధావులు సమాజానికి లైన, రాజయోగ్య రాజభూషణులైన, మహిరెడ్డి పిచ్చిరెడ్డిగారు!

...రెడ్డిగార్ని యీ మొలలతోను బారదలోకి ... కొలకెడ పారంగతులైన ఈ ...రెడ్డిగారే!

...గా దగ్గుంట రామానాయుడిగారి భారత ... రామాయణాది మహాకావ్యాల ... త్యంతో పూరించిన ఈ మద్యపాన నిషేధ కార్య పిచ్చిరెడ్డిగారే!

ఈ సకల మంత్ర తంత్ర విద్యావిధాన ... విశేషిత రహస్య ... పోలీసు సబ్‌యిన్‌స్పెక్టరు ఈ విరిని ... ధర్మాన్ని నిలబెట్టారు. ఇది అటో! ఇటో! పాఠకులే గుర్తించండి.

—పురవాసి.

కురిచేటి ఫిర్యాదు

యినస్పెక్టరు దౌర్జన్యము

కురిచేటి వర్తకులు కొందరు రైల్వేస్టేషను వద్ద ప్రత్తి ఫ్యాక్టరీ కట్టుటకు కొంత పట్టా భూమిని కొన్నారు. ఇంతలో శ్రీ యినస్పెక్టరుగారు "మీరు ఫ్యాక్టరీ కట్ట వీలు లేదు. మీ కు పోవుటకు మార్గములేదు. సాగురు ఆరకలు పోవుటకు మాబంజరులో నుండి త్రోవ యిస్తాము కాని ఫ్యాక్టరీలకు త్రోవయివ్వము. అట్లా మాచట్టము చెప్పదు. కావలెనే అర్జీలు పెట్టుకోండి" అని నోటీసులు సర్వ చేయించుచున్నారు. అంతట వర్తకులు మాకు మీ చోటుకద్దు మీ బాట వద్దు మాస్థలమే చాల వదులుతాము, అంటే వెంకటగిరి జమీందారు ముఖ్యులైన శ్రీ ఇనస్పెక్టరుగారు మీరు ముందు మాబంజరులోనికే వస్తారు, కాన మీరు ఫ్యాక్టరీ కట్టరాదు అని అంటున్నారు ఎందుకోగాని! ఆ ఫ్యాక్టరీవల్ల దినము 50, 60 మంది కూలీలు బ్రతుకుతారు. ప్రత్తి పరిశ్రమ అభివృద్ధి చెందగలదు. ఇటువంటి ప్రజా హితకార్యములకే ఎస్టేటు వారలెందుకు అడ్డుతగులుతారు! అడిగేవారేలేరా? ఏమిదీతప్పు! దయచేసి రాజాగారైనా సెలవీయగలరా! ....

రావిపాటి మహానందిచౌదరి.

దః జి॥ రైతు సంఘం

పార్టీల ఆతిథ్యము గైకొనకూడదు

నేరములను గూర్చి విచారణ గావించునపుడు పార్టీల ఆతిథ్యముగాని, వారి బంధుమిత్రులు ఆతిథ్యముగాని గైకొనకూడదనియు, ఈ మధ్య సప్లయిచేయబడిన సామానులకు డబ్బిచ్చి రసీదులు గైకొనవలెననియు బొంబాయి ప్రభుత్వంవారు పోలీసు అధికారులకు ఉత్తరువులుగావించిరి.

* * *

అఖిలభారత పారిశ్రామిక సంఘం.

భారతదేశమున గల పరిశ్రమలు అభివృద్ధిపరచి ... మంచిస్థితికి తెచ్చుటకై అగు కట్టుబాటు ... అఖిలభారత పారిశ్రామిక సంఘము ... యందు స్థాపింపబడెను.

జమీందారీ విచారణ

● రిపోర్టు నవంబరులో—

● చట్టం మార్చిలో—

పంచాయతీ చట్టం తయారగుచుంది.

ప్రకాశం పంతులు పశ్చిమగోదావరి సంచారములో చెప్పిన అభయవాక్కులు.

ఋణచట్టం

ఋణనివారణ చట్టము వచ్చిన తరువాత మునుపటివలె అప్పుదొరకుటలేదని ఆందోళన చేయబడుచున్నది. బీద రైతులకు అవసర డబ్బు అప్పుయిచ్చుటకు ప్రభుత్వమే ఆలోచించుచున్నది. ఆ యిబ్బందిగూడ కొంతకాలమునకు తీరును.

లంచగొండితనం

లంచగొండితనం మిక్కిలి ప్రబలంగా యున్న సంగతి ప్రభుత్వమునకు తెలియును. ఈవిషయమున అవసర కట్టుదిట్టములు చేయుటకు ప్రభుత్వము ఆలోచించు చున్నది. ప్రజల తోడ్పాటు యిందులకు చాల అవసరము. ఎన్ని శాసనములున్ననూ ప్రజలు లంచం యిచ్చుట మూను మానవలెను.

పంచాయతీలు

గ్రామస్థులు బాగుపడాలంటే పంచాయతీలు గట్టిపడవలెను. ద్వేషభావము లడుగంటవలెను. ఏపంచాయతీకి ఆపంచాయతీలే పన్నులు వసూలు చేయుచో మనరాజధానిలోని సిబ్బంది ఖర్చు ఒకకోటి రూపాయలు తగ్గిపోవును. పంచాయతీబిల్లు తయారగుచున్నది.

జమీందారీ విచారణ

సంవత్సరమునుండి యీ రాజధానిలోని జమీందారీ గ్రామములలోని రైతులయిబ్బందులను తొలగించు నిమిత్తం ప్రభుత్వమువారిచే యేర్పడ్డ విచారణ కమిటీ వచ్చే నవంబరు నెలనాటికి రిపోర్టు పూర్తి చేసి అసెంబ్లీవారికి సమర్పించును. దానిని బాగుగా ఆలోచించి 1939 మార్చి నెలలో అసెంబ్లీలో రైతులకునూ జమీందార్లకునూ అనుకూలంగా వుండువిధమున ఒకశాసనము ప్రవేశపెట్టబడును. ఈలోపుగా ప్రభుత్వంవారి ఉద్దేశమును వెల్లడించుట ధర్మము కాదు. రైతుల యిబ్బందులు ఆశాసనమువల్ల నివారణయగును. ఈలోగా రైతులుతొందర చేయుటగాని, జమీందారులు రైతులను యిబ్బందిపరచుటగాని నష్టదాయకము. తొందరలో జమీందార్లు భూములు విక్రయించుట మొదలగు పనులు జరిగిననూ, వచ్చేశాసనం వలన ఇవి అన్నీ రద్దగును. ఈ విషయములు జమీందారులు బాగుగా మనసునందుంచుకొనుట అవసరము.

దుష్ప్రచారము

జమీందారీ రైతుల కష్టములు నాకు బాగుగా తెలియును. బాధ్యతలేని కొందరు జమీన్ రైతులలో దుష్ప్రచారము చేయుచు పన్నులను జమీందారుకు యివ్వకుండా చేయుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. కొందరు జమీందార్లు రైతులు తమకు పన్నులు చెల్లింపని కారణం వలన ప్రభుత్వానికి తాము చెల్లించవలసిన పేష్కస్ చెల్లించుకొనుటకు గడువు యిప్పించమని కోరుచున్నారు.

కాల్సియా సంస్థానంలో శాసనోల్లంఘనం.

కాల్సియా సంస్థానంలో చారిత్ర యిలాకాలో ... రెండు ... శాసనోల్లంఘనం జరిగినది. కొన్ని ... జరిగాయి. లాఠీ చార్జీలు జరిగాయి. రైతులల్లో అలజడి కలిగివుంది.

ఢిల్లీలో 144 సెక్షను.

8 వ తేదీన వుదయం ఒక మహమ్మదీయుడు ఒక సాధువును కత్తితో పొడిచెను. ఇందువలన ... గాండి ... చేరగా 11 గంటలకు 144 సెక్షను అమలు పరచబడెను. ఈనెల 24 తేది వరకు 11 రోజులు జరుగవలసిన రామలీలోత్సవములు ... పరుదని ... ప్రకటించిరి.

నెల్లూరు హరిజన సేవాసంఘం

కొత్త కమిటీ

అధ్యక్షుడు:-బత్తిన పెరుమాళ్ల నాయుడుగారు

ఉపాధ్యక్షుడు:-బొమ్మా శేషురెడ్డిగారు

సెక్రటరి:-బెజవాడ సుబ్బరామిరెడ్డిగారు

సభ్యులు:-(1) కరుకం వెంకట్రామయ్యగారు, (2) వి. రాయప్పగారు, (3) నాగమూరి వీరరాఘవయ్యగారు, (4) అన్నదాత ఆదినారాయణయ్యగారు, (5) గుజ్జా సుబ్బరామయ్యగారు, (6) పోలా వెంకటప్పయ్యపంతులవారు.

ఇతిశుభపోత్రిక—

ప్రభుత్వం గూడా మహాత్ముడనాలె.

ప్రభుత్వంవారి అన్ని కాగితాలలోను ఇకను గాంధి గారిని గూర్చి ప్రసక్తి వచ్చినపుడు "మహాత్మాగాంధి" అనాల్సిందేగాని "మిస్టరు గాంధి" అనకూడదు అని మధ్యరాష్ట్ర కొత్త కాంగ్రెసు ప్రధాని శుక్లాగారు వుత్తర్వుచేశారు.

పెడరేషన్ ప్రతికూల దినం.

సెప్టంబరు తే 16 దిని పెడరేషన్ ప్రతికూల దినం జరుప వలసిందిగా మసానీగారు ప్రకటించుచున్నారు.

మారం రెడ్డి జానకిరాం రెడ్డి.

వీరిది నెల్లూరు తాలూకా అల్లీపుర గ్రామము. వీరు సంస్కృతమున సాహిత్య విద్యా ప్రవీణయందు ప్రథములుగా ఉత్తీర్ణులైనారు. ఆంధ్ర యూనివర్ సిటీవారి "ఓరియంటల్ కాలేజీ విశ్వనాథ" పతకమునుగూడా యీసంవత్సరం పొందిన ప్రథమ రెడ్డి యువకుడు.

స్ఖలితరక్షిణి

మా మందుయొక్క అద్భుత గుణము తెలియపరచుటకై సీసా 1-8 రు 1—0—0 వంతున తక్కువధరకు తే 16—9—38 మొదలు 30—9—38 వరకు విక్రయింపబడును. మదించిన ప్రౌఢాంగనల గర్వభంగ మొనర్చి వారిని వశవర్తులచేయు అద్భుతమైన శక్తినిచ్చును.

వీర్యమును గట్టిపరచి, అత్యధిక వీర్యవృద్ధి కలుగజేసి అర్థగంటవరకు సంభోగసౌఖ్యమొసగి దేహమునకు చల్లదనము, ఉత్సాహము, నరములకు పటుత్వమొసంగు దివ్యౌషధము- స్త్రీవాంఛ లేనివారికి కొంగు బంగారము- వాడి నిజమును కనుగొనుడు.

ఆర్డరుతో పైకము పంపువారికి మాత్రమే పంపబడును.

కె. వేణుగోపాలురాజు,
వక్తేమిట్ట, తడ పోస్టు.
నెల్లూరుజిల్లా.

సప్తమ ఆంధ్రరాష్ట్ర రైతు మహాసభ తీర్మానాలు.

—X—

ఈ నెల [illegible] తేది కృష్ణాజిల్లా వీరవల్లిలో జరిగిన రైతుసభలో క్రింది తీర్మానములు గావించబడెను.

(1) కాంగ్రెసు ప్రముఖులు శ్రీ. నాగేశ్వరరావు, బాపిరాజారావు గార్ల అకాలమరణమునకు సానుభూతి జూపిరి.

సుప్రసిద్ధ రైతుసేవకులు గుత్తికొండ సర్వనారాయణ, ఘట్టి వెంకట రమణప్పగార్ల మరణమునకు సంతాపము వెల్లడించిరి.

కాంగ్రెసు - రైతు సంఘాలు

(2) రైతుసంఘాలు ప్రత్యేకంగా వుండవద్దనిన హరిపుర కాంగ్రెసు గుర్తింపు వందలకు ఈసభవారు సంతోషిస్తున్నారు. అయినను కొందరు కాంగ్రెసువారలు ఆనిర్ణయమునకు వ్యతిరేకముగా ప్రత్యేక రైతు సంఘాల నిర్మాణమునకు ప్రచారము చేయుచుండుటయు, ఏర్పడిన చేయుచున్న రైతుసంఘములను భిన్నము చేయుటకై చేయు ప్రయత్నములను యీసభవారు నిరశించుచు, యికముందైనను ఈ భావాలను ప్రయత్నాలను విరమించుకొని కాంగ్రెసు తీర్మానానుసారముగా రైతుసంఘ నిర్మాణమునకు తోడ్పడి దేశంలోని వివిధ పోరాటశక్తులను ఐక్యపరచి జాతీయ స్వాతంత్ర్య పోరాటమును బలపర్చవలసినదిగా కాంగ్రెసు సంఘముల వారిని కోరిరి.

కాంగ్రెసుయొక్క ప్రస్తుతవ్యవహారము, కార్యక్రమమునుబట్టి కాంగ్రెసుజాతీయ ఐక్యసంఘము యొక్క పునాదిగాభావించి కాంగ్రెసుద్వారా కలిగియున్న జాతీయఐక్యతను బలపర్చి జాతీయ పోరాటమును ముందుకు తీసుకొని పోవుటకును, కాంగ్రెసు అంగీకరించియున్న కార్యక్రమమును కాంగ్రెసు ఆచరణలో పెట్టునట్లు చేయుటకు రైతుసంఘాలు కృషి చేయవలెను. కాంగ్రెసు ఎక్కువగా ప్రజాసామాన్యప్రతినిధి అగుటకును దైనందినపోరాటములో పాల్గొనునటుల చేయుటకును రైతుసంఘసభ్యులు కాంగ్రెసులో చేరవలెను.

కాంగ్రెసులోనున్న ఐక్యతను భగ్నముకాకుండ, జాతీయ లక్ష్యమునకు అనుగుణముగా, జాతీయపోరాటమునకు బలకరంగావుండు హక్కులకొరకు కార్యక్రమమునకు ప్రధానముగ కృషి చేయాలి. వివిధసంస్థలలో కాంగ్రెసు యొకటి అనుభావములో ఉండక ఒకేఒక ఐక్యసంస్థగా చేసి, దానిద్వారా స్వాతంత్ర పోరాటాన్ని సాధించాలను దృష్టివుండవలెను.

ఇట్టిదృక్పథముతో కాంగ్రెసుకు వ్యతిరేకంగా గాని, పోటీగాగాని రైతుసంఘములు పనిచేయకూడదు. ఇట్టిదృక్పథముతో చూచినయెడల ఆంధ్రరాష్ట్రములో [illegible] కాంగ్రెసుసంఘముల సహకారమును అవకాశము లేకపోలేదు. కొద్ది మంది కాంగ్రెసువాదులు రైతుసంఘ నిర్మాణమునకు వ్యతిరేకులైనవారుకూడా రైతుసంఘకోర్కెలకు వ్యతిరేకించుటలేదు. ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘము, ఆంధ్రరాష్ట్ర రైతుసంఘ కనీస కోర్కెలప్రణాళికను అంగీకరించియున్నను రైతుసంఘాల శక్తిపెరుగుచున్నకొద్దీ అడ్డంకులు కొందరు కల్పించుచున్నారు. కాని ఇట్టి యెడల కర్తవ్యము, రైతుసంఘ నిర్మాణమునకు అడ్డంకులుగా నున్న వారి భావాలను, శంకలను పరిష్కరించక అంగీకరించిన ప్రణాళిక లోని కోర్కెలకొరకై స్థానిక కాంగ్రెసుసంఘాలు, స్థానిక రైతుసంఘాలు కలసి కృషియొనర్చు కాంగ్రెసుప్రతిష్టను జాతీయ ఐక్యతను భంగపర్చుచున్న కొందరి కాంగ్రెసువాదుల వైఖరిని మార్చుకొనునటుల ప్రజాసామాన్యశక్తిని వారికి తెలియజేయుచు కాంగ్రెసు సంఘములకు, రైతుసంఘములకు పరస్పర సహకార సామరస్యములను పెంపొందించవలెను.

అందు కొరకు సంఘములు ఈ క్రింది కార్యక్రమమును అంగీకరించి ఆచరణలో పెట్టవలయునని ఈసభవారు కాంగ్రెసు రైతుసంఘములను కోరుచున్నారు.

అసెంబ్లీ, స్థానిక సంస్థలున్నగు ఎన్నికలలో రైతుసంఘములు కాంగ్రెసుకు వ్యతిరేకముగా అభ్యర్థులను పెట్టుటగాని, వ్యతిరేకముగా ప్రచారము చేయరాదు. కాని వ్యక్తిగతముగాగాని, పరోక్షముగాగాని కిసానుసభలను [illegible] రైతుల కోర్కెల కిసాన్ సాఫల్యతకు ఆటంకములను కల్గించినవారిని కాంగ్రెసు సంఘములు తమ అభ్యర్థులుగా నిలపరాదు.

రైతుసంఘాల ద్వారా జరిగిన ప్రజాపోరాటములకు కాంగ్రెసు సంఘములు తటస్థభావములు చూపక వారికి సంపూర్ణ సహాయము చేయవలెను.

రైతుసంఘ సభ్యులు విరివిగా కాంగ్రెసులో చేరవలెను.

కాంగ్రెసు సంఘములలో రైతుసంఘ అభిమానులగు రైతుసంఘములవారికిని తగిన ప్రాతినిధ్యము కాంగ్రెసుసంఘము రైతుసంఘమునకు యివ్వవలెను.

(3) జమీందారీ విచారణకమిటీ

మద్రాసు రాజధానిలో ప్రస్తుతము అమలునందున్న జమీన్‌దారీ యీనాందారీ, ముఖాసాదారీ మొదలగు మధ్యయుగమునాటి భూస్వామ్యపద్ధతులు రైతులను, కూలీలను రాజకీయముగా, ఆర్థికముగా, సాంఘికముగా అణచిపెట్టియుంచి పీల్చి పిప్పిచేయుచున్నవనియు, అట్టిపద్ధతులను పూర్తిగ రద్దుచేసినగాని ప్రజాసామాన్యమునకు ఆర్థిక, రాజకీయ, సాంఘిక విముక్తి లేదన్న అనేకపర్యాయములు రైతుసంఘాలు ప్రకటించియున్నవి. అట్టిప్రకటనలనే మరల బలపర్చుచు పైపద్ధతులు రద్దుచేయబడునంతవరకు రైతులకు కనీసకోర్కెలైన యిచ్చునట్టి మార్పులద్వారా ఎస్టేటులల్యాండు ఆక్టును సవరణ చేయవలసినదిగాను ఈసందర్భంలో రైతులకోర్కెలను ప్రభుత్వమునకు వెల్లడించుచు తక్షణ సాఫల్యతకు తీవ్రమైన ఆందోళన రైతులు చేసియుండిరి.

ఈసందర్భంలో కాంగ్రెసుమంత్రులు జమీన్ రైతు విచారణకమిటీ నియమించుట జరిగినది కాని ప్రభుత్వమింకను విచారణముగిసి నాల్గు నెలలు గడచినను ప్రకటించకపోవుటచేత ఈ అవకాశమును వుపయోగించుకొని రైతులు అనాదినుండి అనుభవించుచున్న భూములను లాక్కొని రైతులకు అనేక నష్టకష్టములను కల్గించుచున్నారు. నిరాధారులైన రైతులపై దౌర్జన్యములు చేయుచు, కొట్టుటకేస్తున్నారు. ఈ పరిస్థితులలో కూడ యింక మంత్రివర్గము తాము జాగుచేయుచుండుట ప్రజలకు చాల హానికరముగనున్నది గాన, వెంటనే రాబోవు శాసనసభా సమావేశమునాటికైన ఆంధ్రరాష్ట్ర రైతుసంఘము వారిచే తయారుచేయబడిన, ప్రజలందరిచే అనేకసభలలో ఆమోదింపబడిన చట్టసవరణను ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘము వారితోకూడ అంగీకరింపబడి ఆంధ్రరాష్ట్ర రైతుసంఘ జమీన్ రైతు కనీస కోర్కెల ననుసరించి శాసనము గావించవలసినదిగా మంత్రివర్గమువారిని ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

(11) జమీందార్లుచేసే [illegible] కాంగ్రెసు మంత్రులకు కలిగించే అడ్డంకులను ఎదుర్కొనుటకు రైతులకోర్కెలను చేర్చుటకు మంత్రులు తగినంతగా ప్రజాబలము కలిగియుండుటకును యిప్పటినుంచియే ప్రజల కనీస కోర్కెలనుగూర్చి ఆందోళన చేయవలయుననియు రాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘ జమీన్ రైతు సబ్‌కమిటీవారు రైతుకోర్కెలను చాలా విషయములలో ఏకీభవించుటచే రాష్ట్ర కాంగ్రెసు రాష్ట్ర రైతుసంఘముల ప్రతినిధులు కలిసి యిట్టిఆందోళన ప్రచారమునగా [illegible] రైతులకు [illegible] చేర్పడినట్లు చూడ కలసినదిగా రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘములు పూను కోవలసినదిగా కోరుతూ అట్టి ప్రయత్నములకు రైతు సంఘములు పూర్తిగా తోడ్పడునటులను ఆందోళనవారించుటకు హెచ్చరించుచు ఈ విషయములో యిప్పటినుండియే జిల్లాసంఘములు అప్రమత్తులై మెలగవలసినదిగా వారిని హెచ్చరించుచున్నారు.

జమీందారుల దౌర్జన్యములు

జమీందారులలో మితిమీరుచున్న దౌర్జన్యములు అణచుటకు స్థానిక అధికారులు తమ బాధ్యత గుర్తించవలెను.

జమీందారుల దౌర్జన్యములతో ఢీకొనుటకు రైతులు తమ సంఘబలమును వృద్ధిచేసుకొనవలెను

రైతు సంఘాలను కాంగ్రెసు సంఘాలు, చేయూత నివ్వవలెను

మునగాల, చిట్టేల, కొండపర్వ, కంచికచర్ల అగ్రహారం, కాళీపట్నం, కోటనక్రం, బొగోలు, మొదలగు ప్రదేశాలలో రైతులు తమహక్కుల నిలబెట్టుకొనుటకు ధైర్యంగా పోరాడుచున్నందులకు అభినందించిరి.

కొన్ని ప్రదేశములలో జమీందార్లు, రైతులను అకారణంగా ఎన్నో సంవత్సరాలుగా సాగుచేయుచున్న భూములనుండి తొలగించ ప్రయత్నించుటను ఖండించిరి.

ఋణపరిష్కార చట్టం

ఈచట్టం వచ్చినతర్వాత రైతు పరపతి తగ్గినదిగాన దీర్ఘవాయిదాలమీద అప్పులిచ్చు ఏర్పాటు ప్రభుత్వంవారు చేయవలెను.

(సశేషము.)

ఏఱు యెల్లవ బోతున్నా కుక్కకు గతుకు నీళ్లకు కఱవైంది!

—X—

ఇన్నిమార్లు ఏఱువచ్చినా మైపాడు- కొరుటూర్లో యింకా సాగు [illegible]డే కాలేదు.

ఈ సంవత్సరం పెన్నానది తింటాలు బెట్టగుండా దాని ధర్మాన ముందాపే వల్లింది. ఈమధ్య వచ్చినంత ఏఱుగత నాలుగైదేండ్లలో ఎప్పుడూ రాలేదన్నారు ఈకార్తెలో.

కాని ఎంతొచ్చి ఏమిలాభం? ఏఱు యెల్లవబోయినా కుక్కకు గతుకునీళ్లకు కఱవైంది అన్నట్లు యిన్ని యేండ్లు - ఇన్ని వర్షాలు కురిసినా యీనాటికి కొరుటూరు - మైపాడు గ్రామాలుజూస్తే అంతా బీడే! అక్కడక్కడ కొద్దికొద్దిగా నారు వేసిన ప్రదేశాలు గూడ ఎండిపోతున్నవి.

ఇంసుకూరుపేట ఓవరుసియర్లుగారికి [illegible] లేకనా? ఈగ్రామస్థులకూ - వా[illegible] ఏమైనా పొత్తుకుదరకనా? లేక డి. పి. డబ్లువారు వదిలినా నీళ్ళు మేంపోవటం లేదనేమైనా తకరారుపెట్టి తిరగబడుతున్నా? ఏమిటో అర్థంకావటంలేదు. ముఖ్య కాంగ్రెసు నాయకులుండే యీ రెండు గ్రామాలే యీకుసిలోఉంటే తక్కిన గ్రామాలసంగతి చెప్పేదేముంది?

హనుమారెడ్డిగారూ! అనవసరంగా [illegible] కార్యక్రమంతో అన్ని పత్రికలు నింపకపోతే యీలాంటి అక్రమాలు న్యాయమవావా?

డి. పి. డబ్లువారి [illegible] విషయంలో క్షంతవ్యం కాదు.

— ఒక చెన్నై[illegible]

నెల్లూరు మూలపేటలో ఇల్లు.

అమ్మకమునకు లేక బాడుగకు

నెల్లూరు మూలపేటలో వీరభద్రస్వామి దేవాలయము ఎదుటవుండు నెం 867 వ, నెం 868వ ఇళ్లు రెండుగాని, వేరువేరుగాగాని బాడుగకు లేక విక్రయమునకు యివ్వబడును.

వివరములు.

(1) 8 అంకణముల మైమిద్దె ముందు పెంకసారాలు క్రింద 16 అంకణముల మిద్దె.

(2) 5 అంకణముల పెంకుటిల్లు, ఖాళీస్థలం 12 అంకణములు.

వలయువారు:

వి. కళ్యాణసుందరం,
ప్లీడరు, సుబేదారుపేట, నెల్లూరు

నెల్లూరులో

సూరం శ్రీరాముల హోటల్ వక్కవీధికి మార్చబడింది

పై భోజనహోటలు వక్కవీధిలో జొన్నలగడ్డ వెంకటసుబ్రహ్మణ్య[illegible] సిద్ధాంతిగారి యింటిలోకి మా[illegible] బడినది.

సూరం శ్రీ[illegible]

ఓషధుల ప్రభావం నశించినదా?

—x—

విరిగిన ఎముకలను కట్టుకట్టే పుత్తూరు వైద్యప్రభావము.

రామానాయుడు.

పూర్వంమంత్రశాస్త్రం, వైద్యశాస్త్రము, రెండు మానవజాతికి ఎక్కువ వుపయోగకారిగా నుండేవి. నేడు రెంటి ప్రభావం తగ్గిపోయింది. కాని శాస్త్రాల్లో సత్తాలేకనా? కాదు; జాతిలో సత్తాలేక. ఏరీ ఆవిజ్ఞాన సంపన్నులు? ఋషులు? యోగ్యులు? స్వార్థత్యాగులు? ఓషధుల ప్రభావం ఆనాడు అగణ్యంగా వుండేది. ఈనాడుగూడా ఆఓషధులేమోవున్నవి. వాటిని తెలిసిన మహాపురుషులే మృగ్యమైనారు. పూర్వమున్న సంజీవకరణి, సావర్ణ్యకరణి, సమీరకరణి, సంధానకరణి, విశల్యకరణి, ఇత్యాదుల గుర్తించ గలవారేరీ?

ఈమధ్యమాత్రం అక్కడక్కడ వీటి ప్రభావం బహిర్గత మౌతున్నది కొద్దికొద్దిగా. చిత్తూరుజిల్లా పుత్తూరు ప్రక్కరాచపల్లెలో నూరపరాజు సుబ్బరాజుగారని ఒకవ్యక్తియున్నాడు. వీరు ఎముకలువిరిగినా- ఎముకలుదొలిగినా అద్భుతంగా కుదుర్చగల ప్రతిభావంతుడు. వీరు ఉపయోగించు ఓషధిసత్తా అనన్యం. ఇదే పూర్వపు సంధాన కరణికాబోలు? ఆసుపత్రులలో చెడిపిన కేసులెన్నో వీరు బాగుచేశారు. ఒక్కమాటు కట్టుగడితే చాలు—

అరణ్యంలో ఒకయోగిగారిచే యీ యోషధి యీ సుబ్బరాజుగారి మామగారు గోపాలరాజుగారికియివ్వబడినదట. వారు ఆయారులో కోసిన మాంసమును అడవినుండి కట్టుకొని నిదానంగా యింటికి వచ్చేసరికి ఆమాంసమంతా ఒకేముద్ద అయినదట. అదిమొదలు ఆయోషధిని ఎముకలు విరిగినకట్టుటకు ఉపయోగపెట్టుచున్నారు. వీరిమామగారి హయాములోను, వీరి హయాములోను లక్షల కొలది కేసులు కుదర్చబడినవి.

నెల్లూరులో కాఫీహోటలు రామకృష్ణయ్యగారి ఇద్దరుకుమార్తెలకు గ్రహణకాలచే రెండుకాళ్లు పాదములు వంకలు విరిగిపోగా వీరు మామూలు పాదములవలె కుదిర్చిరి. ఇది నేటిప్రపంచంలో ఎక్కడాచూడని చిత్రం. వీరువిరిగిన-విరిగిన ప్రదేశాలచేతితోతడిమిచూచి ఏ ఎముక ఏవిధంగా విరిగింది, తెలిగింది, తెలుసుకోగలరు. ఎగ్సరేపోటో తీస్తేనేగాని పెద్దసర్జను గూడా చెప్పలేని లోపల ఎముకల వివరములను యితను చేతితో తడివి తెలుసుకొని బహుసులభంగా కుదర్చగలడు.

కిరిది పేదలకంతా ఉచిత వైద్యమే! ఎవరెంత చేతులో పెడితే అంతవరకు తృప్తి. యథోచితం వారివారికి తగినంత సమర్పిస్తారుగూడా కొంత కొంతమంది. చాలామంది పేదలు ఉచితంగా చికిత్స పొందుతుంటారు వీరివద్ద.

వీరు ఆరాచపల్లెలో ఉండడంవల్ల పుత్తూరు బండ్లవారికి, కూలీలకు, ఆరాచపల్లెలోని పేదలకు కాస్తోకూస్తో లాభముంటుంది. ఎంతోమంది యితనివల్ల జీవనం చేస్తుంటారు. కాని ఆగ్రామం చిన్నపల్లె కావటంవల్ల బైటనుండి వచ్చే వారికి చాలా యిబ్బందిగా ఉంటుంది. వీరు పుత్తూరులోనే నివాసమేర్పరుచుకుంటే చాలా బాగుండును.

ప్రభుత్వంవారు యీలాంటి వైద్యాలకు చేయూతనిచ్చి తగిన ప్రచారానికి తేవడం అవసరం. సిలోను ఆసుపత్రులలో "విశల్యకరణి" అనే ఓషధిని ప్రవేశపెట్టి ఉన్నారని తెలుస్తుంది. కలకత్తాలో సుప్రసిద్ధ కుష్టురోగ వైద్యులకు జనరల్ ఆసుపత్రిలో తగిన అవకాశమిచ్చి వారిచేత వైద్యంచేయిస్తున్నారని వినికిడి. అట్లే యీలాంటివారి వైద్యానికి గూడా తగిన ప్రోత్సాహమిచ్చి ఓషధుల ప్రభావాన్ని ప్రజాసామాన్య వినియోగానికి తేవలసిందని నామనవి.

ఇంగ్లాండునందు కొందరు బాలికలు పోటీలు వేసుకొని ఇంగ్లీషు ఛానలును దాటుచున్నారు యీయువతుల విచిత్రపు చేష్టలకు పురుషులు ఆశ్చర్యపోతున్నారు.

1 లక్ష 40 వేల డిక్రీ 20 వేల 694 కు తీర్మానమాయెను

అమలాపురం కోర్టులో ఋణవిమోచనచట్టం 19 సెక్షన్ క్రింద డిక్రీని తగ్గించవలసినదిగా పెటీషన్ దాఖలుచేయబడెను. కలెక్టరు దస్తాకేజాను ఒట్టి 1932 లో దావాచేయగా దరిమిలాను రమారమి రు 140000 లకు డిక్రీ యివ్వబడెను. దరిమిల్లా వడ్డీయున్నూ, ఖర్చులున్నూ కలసి యివ్వవలసిన బాకీమొత్తం షుమారు రు 1 లక్ష 65 వేలు అయినది. ఈ మొత్తాన్ని ఋణపరిష్కార చట్టాన్నిబట్టి రు 20705 లకు తగ్గించవలెనని పెటీషను పెట్టబడెను.

రెండుతరాలా అప్పులమొత్తం కలసి రు 16 వేలు, ప్రిలిమినరీడిక్రీ, ఫైనలు డిక్రీ కలసి రు 20694 లకు అమెండెడ్ డిక్రీ యివ్వబడెను. మిగతా రు 144806 లు కొట్టివేయబడెను. తీసుకున్న అసలుకన్న వడ్డీ 9 వంతులు పెరిగెను.

మార్గగుంట లంచం.

ఇది వెంకటగిరిరాజ్యంలోనిది. తబ్బిబ్బుగా మాట్లాడినాడని అతన్ని పట్టుకుంటే అతని మామ 20/- లు అధికారి చేతులలోపోసి విడిపించుకున్నాడు. ఈవిషయం నేచూచింకే! కావాలంటేసాక్ష్యం రెడీ!

— గూఢచారి.

పోస్టు కార్డున జాబువ్రాయుటకన్న యంత్ర సహాయమున ఒక చోటునుండి వరొక చోటికి వేగముగ జాబులువ్రాయు సాధనమును కనిపెట్టిరి. రైల్వే ప్లాటుఫారంటిక్కట్లపై అడ్రసు వ్రాసి టిక్కట్టుతీసుకొన్నట్లే జాబులోని విషయములను, కాగితము మీద వ్రాసి పడవేసినచో వెంటనేయది రవాణాలగు యేర్పాటు గావించబడెను.

* * *

కాశ్మీరసంస్థాన అధికారులు ఆంగ్లేయులు వినోదార్థమున కాశ్మీరమునకు రావలెననియు, ఇంగ్లాండులో కృషిసాగించుటకు గాను ఒక కమిటీని నిర్మించిరి. దేశమును జూచుటకై వచ్చువారికి అన్ని సౌకర్యములు కల్పింప యీకమిటీ ప్రయత్నించుచున్నది

* * *

మెక్సికోన ఇద్దరుస్త్రీలు ఒకపురుషుని ప్రేమించిరి. వారిద్దరుపోరాడి యెవరుగెలిస్తే వారు యీపురుషుని వివాహమాడవచ్చునని తీర్మానించుకొని పోరాడిరి. గెలిచినస్త్రీ వివాహము చేసుకొనెను.

* * *

అమెరికాయందలి శాస్త్రజ్ఞులు నీగ్రోలనల్లని రంగును మార్చుటకు ప్రయత్నించుచున్నారట

* * *

ప్రొద్దుటూరు డి॥ ము॥ కోర్టులో.

అసలు నెం 62/1938.

వాది.

కాడసాని రామిరెడ్డి తండ్రిపేరు పెద్దగంగిరెడ్డి సాకిన్ గాదె గూడూరు, ప్రొద్దుటూరు తాలూకా.

ప్రతివాదులు.

కాడసాని నారాయణరెడ్డి కుమారులు. (1) కాడసాని శివారెడ్డి, (2) కాడసాని సాంబిరెడ్డి, (3) కాడసాని యాగంటిరెడ్డి, (4) కాడసాని పెద్దయీశ్వరరెడ్డి, (5) కాడసాని చిన్నయీశ్వరరెడ్డి, కాడసాని రామలింగారెడ్డి కుమారులు (6) కాడసాని పెద్దశివరామిరెడ్డి, వయస్సు 10 సంవత్సరములు, (7) కాడసాని చిన్నశివరామిరెడ్డి, వయస్సు 8 సంవత్సరములు 6, 7 ప్రతివాదులు మైనర్లు అయినందున గార్డియన్ తల్లి వెంగమ్మ, (8) బొంతెద్దు మల్లారెడ్డి తండ్రిపేరు యీశ్వరరెడ్డి, (9) కాడసాని లక్షుమ్మ వయస్సు 85 సంవత్సరములు, తండ్రిపేరు చిన్న సంజీవరెడ్డి. యీమె పుట్టు వెర్రి అయినందున గార్డియన్ 1వ ప్రతివాది కాడసాని శివారెడ్డి. (10) బొంతెద్దు శివారెడ్డి తండ్రిపేరు జంగంరెడ్డి, (11) బొంతెద్దు బాలిరెడ్డి, తండ్రిపేరు యీశ్వరరెడ్డి, 6, 7 ప్రతివాదులు సాకిన్ రెడ్డివారి జంబులదిన్నె గ్రామములో వైరెడ్డి పెద్దకొండారెడ్డి యింట్లో వున్నది. శిరువెళ్ళ తాలూకా నంద్యాల డి॥ ము॥ కోర్టు ద్వారా. మిగిలిన ప్రతివాదులు అందరు సాకిన్ గాదె గూడూరు, ప్రొద్దుటూరు తాలూకా.

యీ నెంబరులో చనిపోయిన చిన్న సంజీవరెడ్డి కుమారుడు రామిరెడ్డికి యీనెంబరు వాది వుత్తరవారుసు అని డిక్లేరుచేయవలసినట్లున్నూ సదరు రామిరెడ్డి తాలూకు ప్రతివాదులు స్వాధీనంలో వుండే యీదావాస్థిని వాదికి స్వాధీనంచేయవలయు ననిన్నీ వగైరా సంగతులతో వాది ప్రతివాదుల పైన దావా దాఖలుచేసియున్నాడు. ఇదిన్నీ గాక మైనర్లుగావుండు 6, 7 ప్రతివాదులకు వారల తల్లి వెంగమ్మ గార్డియన్ గాను, పుట్టు వెర్రిగా వుండే 9వ ప్రతివాది లక్షుమ్మకు 1వ ప్రతివాది కాడసాని శివారెడ్డి గార్డియన్ గాను కోరి పిటీషనులు సహా దాఖలు చేసివున్నాడు.

గనుక యీ విషయముల యందు 1, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10 ప్రతివాదులకు యేమయినా ఆక్షేపణ వున్నయెడల తే **26-9-1938** ది పగలు 10 ఘంటలకు కోర్టుయెదుట హాజరై ఆక్షేపణ వున్నయెడల చెప్పుకోవలసినది

ప్రొద్దుటూరు 10—9—38 { పి. భీమరావు, అర్కాటు సత్యాజిరావు, వాదితర్పు వకీళ్ళు.

గ్రామ మునసబుల పరీక్షా ప్రదర్శిని

మొదటి భాగము (1938)

కీర్తిశేషులు మా తండ్రిగారగు బాలేమర్తి లక్ష్మీనరసింహంగారిచేత రచియింపబడి నటువంటి గ్రామ మునసబుల పరీక్షాప్రదర్శిని మొదటిభాగము అను పుస్తకములు తయారు కాగలవు.

(1938 సెప్టెంబరు)

కావలయువారు:—

బాలేమర్తి నాగభూషణరావు,
అరండల్‌పేట, గుంటూరు.

నమ్మకమైన నగల వర్తకులు

గుండాల వెంకటసుబ్బారెడ్డిగారు.

చిన్న బజారు, నెల్లూరు.

బంగారు వెండినగలు విక్రయమునకు సిద్ధముగనున్నవి, కేవలము ఆర్డరు ప్రకారం తయారుచేసి యివ్వబడును. విలువగల కమలములతో నగలు తయారుచేసియివ్వబడును.

జమీన్లు త్వరలో సెటిల్ మెంటు కావలెను.

—X—

చాలా జమీన్లలో భుక్తపుహక్కులు (అనుభవపు హక్కులు) కరణముల ఆజమాయిషీ ప్రకారము వ్రాయబడియున్నవి. పట్టాముద్రికాలు కూడ వానినిబట్టి తయారయి బట్వాడా కాబడినవి. ఈపట్టా ముద్రికాలలో నొకరయితు భుక్తములోని భూమిని మరియొకని పట్టాలో చేర్చి శిస్తు మొత్తము మాత్రము మారకుండ పరిపుచ్చుచుండిరి. ఆజమాయిషీ పరిమితములు భూమిపరిశీలితో సంబంధములేకుండ లెఖలలో హెచ్చు తగ్గులతో నున్నందున రయితు భుక్తమంతయు తనపట్టాలలో చేరినదా లేదాయని పరిశీలించుకొనుటకు ఆధారము లేకయున్నది. ఫేసువారిగా నిర్ణయమైన శిస్తు నిర్ణయింపబడనందున ప్రతిరయితు తాను చెల్లించెడు శిస్తుమొత్తమును పరిశీలించుకొనుటకు వీలులేకున్నది.

కొన్నిచోట్ల సిటికర్వ సర్వే కాబడినను అట్టిచోట్లనుకూడ ఒక రయితుభుక్తములోని భూమి అని భుక్తములేని మరియొక రయితు పట్టాలో చేర్చుచున్నారు. తాము చెల్లించెడు శిస్తుమొత్తము సరిగా నున్నందున భూమియందు భుక్తములేని రయితులు వ్యాజ్యాలలో భుక్తము సహా కాని రయితులనుకూడ అట్టికరణాలు తెలిసికొనజాలకున్నారు.

ఉదాహరణకు తీసికొని పిఠాపురం జమీలో చేరిన మల్లవరం గ్రామంలో ఈనాడు నెం 83 వ పట్టాదారు భుక్తములోని భూమిని భూమిపై భుక్తములేక లెఖలలో సమేతంగా నెం 77 వ పట్టాదారుకే ప్రయత్నపూర్వకంగా తన నెం 88 వ పట్టాపైన 1345 ఫసలీకి బాకీపెట్టించి అట్లు బనాయించి నెం 88 వ పట్టాదారు భుక్తములోనున్న సర్వే నెం 186 వ యం 41-86 ట్ల భూమిని రు 22/ లకు S. I. S. ద్వారా వేలంవేయించి వేలంలో పిఠాపురం ఎస్టేటువారు వేలం పాడుకొని గూఢముగా తప్పగింపఁబోది గ్రామములో నొకపార్టీని తనపక్షముగాని వారికపర్వపర్చివారిచే భూమిలో భుక్తదారుని రానీకుండ పూర్వ తరుణంలో బలత్కారముగా ప్రవేశపెట్టినారు.

భుక్తదారట్టి అక్రమ ప్రవేశమును గూర్చి గ్రామమునసబుతో ఫిర్యాదుచేయగా తనయొక్క మునసబు వ్యతిరేకముగా మెన్నోకప్పుడు భుక్తదారు కరణంపైన నోటుబాకీకి దావాచేసినందుకు యీ యస్. వి. యస్. కెరికి పెట్టబడినందున తానేందుచేయిరు పరిహారము చెప్పనైను. ఈ కరుగను చర్యలతియు గూఢముగా నడిపించి అకాలములో భుక్తదారుని భూమినుంచి తప్పించిరి. భుక్తదారుకేలం మొత్తం చెల్లించదన్నను ఆ భూమి తనపట్టాలోలేదు. భుక్తము తినవలెను తప్పినది. ఇట్టి అక్రమములకు ప్రస్తుతచట్టములు పరిహారము నీయజాలకున్నవి.

జమీలలోని అక్రమములు క్రమముగా కదిలినవి. అట్టి అక్రమములను అణచిపెట్టుటకై యొకవంక బలవంతుల కొకపెట్టియు మరియొకవంక సాదారులకు హానిచేసియు ధనాశాత్వము కల్పింపబడుచున్నవి. దీనివలనట్టి భయము హక్కులను పీర్పరచుటయు, సాగుబడిసబబులను నిర్ణయించుటకొరకుయు గ్రామములరాదకములగుచున్నవి. కాన త్వరలో సెటిల్ మెంటు చేర్చి రైతు హక్కుభుక్తములను స్థిరపరచనియెడల [illegible] తో [illegible] గొప్పచిక్కులు కలుగ [illegible] న్నది.

ఇకేవిధముగా నీటిపారుదల పద్ధతులు వేయుటలో నిర్ణీతమగు ఆయకట్టు లెక్కలు లేనందున జమీదారులోద్యోగులు సమత్వమును పాటింపక తమ యిష్టవచ్చినట్టుల నీటికంతులను సమపుటయు తమయిష్టవచ్చిన కొత్తయకట్టుంచి నీరు సమపుటయు తమకిష్టమైనవారలకు నరయుకొంటూయు కటస్థించు చున్నారు. నిర్దిష్టమగు నీటి కంతులులేక, మరమ్మతులలో తప్పు, లెక్కలేని యిట్టివిషయములలో జోక్యముగల చట్టములు కలుగచేసికొనజాలకున్నవి. అందువలన క్రమపాడుగుటబట్టి నీటి పారుదల సాగింపబడుచున్నది. జమీదారులోద్యోగుల భూసంపాదన యిట్టికామాటములకు చేయూతనిచ్చుచున్నది.

ఇట్టి అక్రమములు పైనచెప్పబడిన మల్లవరం గ్రామంలో శ్రీరామారావు బహద్దరువారి చెఱువు క్రిందికి దెమ్మటయు, చెఱువునీటిలో మేత వేయుటయు, చెఱ్వుకింద వుండుకొన్న నీటికసన్లు వాగ్లునకించుటయు నున్నగు కారణముల గా ఈ సంవత్సరం మింకవరకు భూములు పూర్తిగా ఎండిపోవుచున్నవి. త్రాగుటకు నీళ్ళులేవు. పండినను, ఎండినను వాయిదాల ప్రకారము పన్నుకట్టవలయును. ఏ వంకనుచూచినను నీరు సవృద్ధిచేయు దగుతలేదయ్యెను. రయితు తనకొనుటకు బలముచాలదయ్యెను. ఇట్టియవస్థలో సర్కారువారు నీటిపాలనను గ్రహించి పరిపాలించనియెడల అచిరకాలములో రయితాంగము మనుగంటు వసులకు సంది యుముకేదు.

ఎ. సుబ్బారావు,
పిఠాపురంతాలూకా జమీన్ రైతుసంఘ,
సంయుక్త కార్యదర్శి

విశాఖపట్నం జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘ మెమొరాండం

రెవిన్యూమంత్రిగారికి సమర్పించినది.

గతవారమున రెవిన్యూమంత్రి గౌ॥ టి. ప్రకాశం పంతులుగారు ఉత్తరవిశాఖజిల్లాలో పర్యటనము సల్పినపుడు జిల్లాకాంగ్రెసుసంఘమువారు సమర్పించిన మెమొరాండములో క్రిందివిషయములు తెలిపిరి.

జిల్లాలో వర్షాలులేనందున పంటలు పూర్తిగా లేనందున యీ సంవత్సరం గతసంవత్సరంవలె రెమిషను యివ్వవలెనని యు వంశధారా నాగావళీ నదులకు ఆనకట్టలు కట్టించవలెననియు, గత సెటిల్ మెంటులో అన్యాయంగా మెట్టభూములకు పల్లపుభూముల రేట్లు వేసినవాటిని తగ్గించవలెననియు, పశువులమేత బీడులకు తగిన సౌకర్యములు కలుగచేయవలెననియు, ప్రస్తుతం రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటు పద్ధతి ప్రజోపయుక్తమగు కార్యములు చేయుటకు ఆటంకముగానున్నందున దానిని పూర్తిగా కాంగ్రెసుధ్యేయంతో మార్చవలయుననియు, ఎస్టేటుల్యాండుయాక్టు సవరణబిల్లును త్వరగా అమలులోనికి తేవలెననియు, ప్రభుత్వోద్యోగులు కాంగ్రెసుకమిటీలు యిచ్చినసలహాలను అంగీకరించకుండుటచే వారు ప్రజలకు సహాయమైన కార్యములు ఏమియును చేయలేకయున్నారు గాన ప్రభుత్వోద్యోగుల దృష్టిని మార్చుటకు ప్రయత్నము చేయవలెననియు తెలిపిరి.

ఒంగోలు సోషలిస్టుసభ.

5 తేది పట్టణకాంగ్రెసు సంఘము, తాలూకా కాంగ్రెసు సోషలిస్టుపార్టీ యాజమాన్యమున కాంగ్రెసు కార్యాలయమునొద్ద రెండు బహిరంగసభలు జరిగెను. ఓకసభకు కోట జయరామిరెడ్డిగారు అధ్యక్షత వహించిరి. కాంగ్రెసు లోకనాథంగారు రాబోవు సామ్రాజ్యవాద యుద్ధములలో భారతీయులు సహాయము చేయరాదని గంటసేపు ఉపన్యసించిరి. తదనుకూలముగ తీర్మానము గావింపబడెను.

రెండవసభకు గ్రామసేవ లోకనాథంగారు అధ్యక్షత వహించిరి. ఈసభలో జిల్లాబోర్డు స్థలహోరము చర్చించి భూరాజ్యకభవనము గను ంచి అభివృద్ధిగా నిలబెట్టవలెనని తీర్మానించిరి.

ప్రకటన.

ఇందుమూలముగా ఎల్లరకు తెలియజేయడం ఏమనగా:-

కోవూరు తాలూకా జన్నవాడ గ్రామంలో వేంచేసియుండు శ్రీమల్లికార్జునస్వామి కామాక్షితాయివారి దేవస్థానమునకు, సెనగల్లి గ్రామంలో స్వామిపేర జారీకాబడిన నెం 7 వ పట్టా దాఖలా మాగాణి - మెట్ట - తోటవగైరా పరిశేషయున సదరు దేవస్థాన నవుకర్లు దేవస్థానంలో నవుకరీ చేయుచు అనుభవించుచున్నారు.

సదరు భూములలో, సదరు దేవస్థానంయొక్క కరాణకులకు ఇటీవల గవర్నమెంటువారు యం 9-98 సెంట్లు భూమినిమాత్రం (Enfranchisement) కాని టైటిల్ డీడ్సుయిచ్చియున్నారు.

కరణాలకు కొంతమందికి (Enfranchisement) గాక శ్రీస్వామివారికి హక్కుగల పరిశేషములో కొంతభాగమును విక్రయించ దలచియున్నట్లు మాకు తెలిసినది.

కరణాలుగాని, మరెవరుగాని, సదరు భూములను ఎవరికిగాని ఎవిధమైన అన్యాక్రాంతములు చేయకూడదనిన్ని, అట్లుచేసిన లా ప్రకారము చెల్లనేరదనిన్ని తెలియజేయడమైనది. ఇదునకు వ్యతిరేకముగా జరిగించినయెడల దేవస్థానమునకు కలిగే నష్టముకున్ను సివిల్ - క్రిమినల్ చర్యలకు బాధ్యులై యుండగలరని తెలుపుకొనేది.

నెల్లూరు కోదండరామిరెడ్డి,
మేనేజింగుట్రస్టీ.

జన్నవాడ 6-9-38 } కూరపాటి రామచంద్రారెడ్డి,
పొత్తూరు లక్ష్మయ్యశెట్టి,
ట్రస్టీలు

ప్రొద్దుటూరు డి॥ ము॥ కోర్టులో.

అసలు నెం 281/1937.

వాదులు.

కుంటి చిన్న బంగారయ్య, పోలీసు భార్య 1 సుబ్బమ్మ 2 సదరు కుంటి చిన్న బంగారయ్య దత్తు కొమారుడు సుబ్రహ్మణ్యం మైనరు గార్డియన్ దత్తు తల్లి సుబ్బమ్మ సాకిన్ ప్రొద్దుటూరు.

Vs.

ప్రతివాది.

తెలుగారు నరసింహమ్మలు, తండ్రి పేరు సుబ్బయ్య సాకిన్ ప్రొద్దుటూరు.

యీ నెంబరులో 1 వ వాదికి భర్తయున్ను 2 వ వాదికి దత్తు తండ్రిన్ని అయిన లేట్ కుంటి చిన్నబంగారయ్య వుంచివుండిన వర్తక వ్యాపారంలో ప్రతివాది జరుపుకొనిన లావాదేవి ఖాతకు వాదులకు, రు 495-2-8 లు బాకీపడివుండగా యీ దావాను దాఖలుచేసి వున్నారు. గనుక ఈ విషయమై ప్రతివాదికి యేమయినా ఆక్షేపణ వున్నయెడల తే 26-9-1938 ది పగలు 10 ఘంటలకు పై కోర్టులో హాజరై చెప్పుకోవలసినదని తెలియపరచడమైనది.

ప్రొద్దుటూరు 9-9-38 } పి. భీమరావు,
ఆర్కాడు సత్యాజిరావు,
వాదుల వకీళ్ళు.

WANTED

An experienced young man of good character to work as a clerk and manager for petrol business. He should produce if he has any certificates regarding his previous experience Cash security Rs. 300/- is required as deposit. Pay Rs. 20/- with annual increments of Rs. 2/-.

Apply to:

A. Raghaviah
Subedarpet, NELLORE.

కావలెను.

యీదిగు పట్టణములలో మా బ్రాంచీలు పెట్టబడును. బ్రాంచీలలో మేనేజర్లు నెలకొక మూలముద పనిచేయుటకు రు 150/- లు ధరావత్తుకట్టగలవారే 2 అణాల బిళ్లలతో అప్లికేషన్లు పంపవలెను. నెల్లూరు, ఏలూరు, బరంపురం, పార్వతీపురం, చిత్తూరు.

Manager,
West End Competion
Rajamundry.

పెరాలిసిస్ క్యూర్

ప డిపోయినకాళ్లు చేతులను బాగుపర్చును.
క్ష యించిన అవయవములను చక్కజేయును.
వా తమునెల్ల ధ్వంసమొనర్చును.
త్ర క్షణమె గుణమునిచ్చును.
ము ఖ్యాప [illegible] మందని వేనోళ్ల చాటినది.
న యముగుటకు నెట్టి సందియము లేదు.
కు దరని జబ్బులను సహితము కుదుర్చును.

వారంమందు [illegible]

[illegible] వృలు,
[illegible] ంతపేట నెల్లూరు.

పరిశీ విశేషాలు.

పాతకమూరు స్కూలు- ఆసుపత్రి.

ఈ గ్రామంలో స్థలంగాని, రావిడిగాని, లేదు. అకారణముగ తాలూకాబోర్డు ప్రతినిధి పదవి వారిపైనున్నంతకాలము స్కూలులో బస చేస్తూయున్నారు, స్కూలులో ఎక్కువ స్థలం వారాక్రమించుటచేత విద్యార్థులు చదువుటకు యిరుకులో మిక్కిలి కష్టపడుచున్నారు.

ఈ గ్రామంలోని ఆసుపత్రి యిండ్లమధ్యలో నున్న ధర్మశాలలో వున్నది. ఆసుపత్రికి వచ్చే రోగులు వుండటానికి ప్రత్యేక రూములు లేవు. ఆ కారణమున వచ్చే రోగులు నిరంతరం ఆసుపత్రి పంచలో కాపురం వుంటూవున్నందున, చుట్టుప్రక్కల కాపురంవున్నవారికి మిక్కిలి యిబ్బందిగా యున్నది. ఆసుపత్రికి వచ్చేవారు అవస్థపడుచున్నారు గాన యీయిబ్బందిని త్వరలో తొలగించి రోగులకు ప్రత్యేకరూములు కట్టించవలయునని కోరుచున్నాను.

అనాథశరణాలయం.

చలికేంద్ర గ్రామంలో స్థాపించబడిన అనాథ శరణాలయం క్రమంగా నడుస్తున్నదని చెప్పటానికి కాని కార్యనిర్వాహకవర్గంమీద ప్రజలకు నమ్మకం, సానుభూతి వున్నట్లులేదని ప్రబలమైన వదంతి. గురప్పనాయుడు, రామిశెట్టిగార్ల పైనవదాన్ని శ్రద్ధతో గమనించి, యదార్థంలో వారికి కల్పించుకుంటే అనుమానాలు నశిస్తవి.

బోర్డుమెంబరు.

తాలూకాబోర్డుమెంబరు రమణారెడ్డిగారు కొన్ని అగత్యమైన కారణములచేత తనపదవికి రాజీనామా యిస్తారని రూఢిగా తెలుస్తున్నది. తాలూకాసభాపతిద్వారా రాజీనామా యిచ్చి కాంగ్రెసులోచేరితే మిక్కిలి బాగుండియుండేది.

లంచాల బాధ.

రిజిస్ట్రేషన్ డిపార్టుమెంటులో యిబ్బడిముబ్బడిగా లంచాలు తీసుకుంటున్నారని తెలుస్తున్నది. సవరించుకుంటే బాగుంటుంది. చదువుకున్నవారిలో ఆత్మహత్య గావించుకొన్న కోటకొండ్రెడ్డి బంధువులు, రెండు వందలదాకా వృథాగా ఖర్చుపెట్టినారట. కాంగ్రెసుదొరతనంలో యింతఘోరం జరుగుతుంటే ప్రజలు యేవిధంగా సహిస్తారు?

పంచాయితీ కోర్టులు.

ఈ తాలూకాలో పంచాయితీకోర్టులు మహా అధ్వాన్నంగా యున్నవి. ఎల్లప్పుడూ, ఎక్కడ, కోర్టులు జరిగేది నిర్ణయంలేదు. రెండుమూడు మంది మెంబర్లు చదువురానివారు చట్టసమ్మతంగా ఒక కేసుకూడా దాఖలు కాకడం గాని, విచారించి తీర్పుచెప్పటంగాని వున్నట్లు కనపడదు. లంచము అనగా మామూలు లేకుండా ఒక కేసుకూడా విచారించరు. ఈకోర్టు యీపైవలెనే యుండేటట్లయితే, యీ కోర్టులను రద్దుచెయ్యటంమంచిది.

—యదార్థవాది.

దర్శి యిద్దరు టీచర్లను.

పండలూరు టీచరు స్వామియ్యాను, పోతకమూరు టీచరు రోజయ్యను, వెంకట్రామశాస్త్రి గారు నౌకరి ఇప్పించినందుకు కారణం శ్రీ నాయుడుగారు అయినందున ఊడబెరికించాలనుకొనుచున్నారా? నాయుడు[illegible] రావటానికి వెళ్ళ[illegible]
చాంబురాలుండు[illegible]
మీదనా చూసేది?
అయ్యే! ఇదిమంచిపని[illegible]

పొదిలి తాలూకా కాంగ్రెసు సభ.

పొదిలితాలూకా కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహకవర్గ సమావేశం యీనెల 8వ తేదీన జరిగి క్రింది తీర్మానాలు గావించబడెను.

(1) ఎక్సైజుడ్యూటీ బిల్లు త్వరలో చేయబడెను.

(2) పొదిలిలోకల్ బోర్డుఫండ్ ప్రసవించలేని దుర్భరస్థితిలో తానుకోరినంత ఫీజు యివ్వనందున వైద్యసహాయము చేయక డాక్టరు వెళ్ళిపోవుటవలన ఆమె మరణించినందువలన డాక్టరు చర్యను ఖండించిరి. వీరిని ట్రాన్స్‌ఫర్ చేసి, తగుచర్యను ప్రభుత్వంవారు గైకొనవలెనని

(3) కాంగ్రెసు మెంబర్లను చేర్పించుటకవసరమగు పనులను సాగించవలెను.

(4) తెలుగు తెలియని పొదిలిలోకల్ ఫండు డాక్టరును మార్చివేయవలెను.

(5) పొదిలి, దర్శి ఫిర్కాలు కలుపకూడదు

(6) ఆంధ్రరాష్ట్ర మేర్పరచవలెను.

(7 హిందీవిద్యను హైస్కూల్ ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలలో ప్రధాన సబ్జక్టుగా పెట్టవలెను.

(8) ఒంగోలునుండి పొదిలికు టెంకాయ[illegible] కలుగ చేయవలెను.

(9) దర్శిరాష్ట్రీ ఫిర్కాంగుకమిటీ సభ పొదిలిలో చేయవలెను.

(10) వర్షాధారంమీద వుండు పెట్టలకు రెమిషనివ్వకుండుట అక్రమము.

—కార్యదర్శి.

కలువాయి సభ.

తే 2 ది నెల్లూరు జిల్లా కాంగ్రెసు కమిటీ అధ్యక్షులు బొమ్మారెడ్డిగారువచ్చారు. చెన్నకేశవస్వామి దేవాలయందగ్గర గొప్ప బహిరంగ సభజరిగింది. వేయిమందికిపైగా వచ్చారు.

(1) సి. టి అక్టు (2) భాగ్యవంతుల దౌర్జన్యం, (3) పాత బాకీలు తీర్చి వాయిదాలు, (4) తెలుగు రాయపురం బీదరైతుల కష్టాలు (5) కాంగ్రెసులో మెంబర్లను చేర్పించుట (6) లంచగొండితనం గూర్చి నాగిరెడ్డి వెంకురెడ్డి, బొమ్మారెడ్డిగార్లు ఉపన్యసించిరి.

—సద్దా రామిరెడ్డి.

నెల్లూరు బండ్లసంఘం.

ఈసంఘము సైదాపురము స్థాపితమై సుమారు 150 మంది సభ్యులుగ చేరి 16 మంది ఎగ్జిక్యూటివు కమిటీసభ్యులుగను, ఇద్దరు సహాయ కార్యదర్శులుగను ఏర్పడిరి. సంఘపుకార్యములు జరుపుటకు కోవూరు పద్మనాభయ్య (టవున్ కాంగ్రెసు ప్రెసిడెంటు) కార్యదర్శిగను శ్రీ మండి విశ్వనాథం B. A. B. L అధ్యక్షులుగను ఏర్పరచుకొనిరి. బండ్లవారికి పోలీసువారివల్ల ఎక్కువ కష్టములుండుటచేత ఇట్టిసంఘము ఏర్పడెను.

కష్టములు తగ్గుటకుబదులుగా బాధలు ఎక్కువయ్యెను. సంఘమునందు చేరినందులకై కోపగించి పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు హెడ్ కానిస్టేబిలు హనుమంతరావుగారు ప్రతిబండివానిపై పూంకరించుచున్నారు. డబ్బుకట్టుటకు సిద్ధముగాయున్నా మన్నను లైసెన్సు (టిక్కెట్లు) ఇచ్చుటకు ఇష్టపడుటలేదు. 200 రూపాయలు ఖర్చుపెట్టి బండిపెట్టుకొంటే, తిరుగుల ప్రతిబంధకవల్ల టిక్కెట్టు యివ్వనందుకుగాను బండివానిని బాధపెట్టుట న్యాయము కాదని పోలీసు సార్జంటు, ఇన్ స్పెక్టరుకు, సూపరింటెండెంటుకు ఎరుకపరచినను బాధ అంతమొందలేదు

ఇట్లే పోలీసువారు నిరంకుశముగ ప్రవర్తించినచో, పోలీసువారిపై మిక్కిలి కఠినమగు విధానము అవలంబించవలసివచ్చును

దీనిని గురించి ఈరోజు జిల్లా పోలీసు సూపరింటెండెంటుగారికి మరల వ్రాసితిని

తూ. అ. పద్మనాభయ్య,
కార్యదర్శి

పెరిమిడిలో ముగ్గురుబిడ్డలు.

వెంకటగిరి డివిజన్ పెరిమిడిలో ఒక పంటరెడ్డి స్త్రీకి ముగ్గురు ఆడుబిడ్డలు పుట్టిరి. ఇందులో ఒకరు ఆడబిడ్డ, ఇద్దరు మొగబిడ్డలు. అందరు సుఖంగా వున్నారు పోషణకే కష్టంగా వుంది.

డబ్బుకోసరం ఎప్పుడు మునిసిపల్ సంఘములు ప్రభుత్వంపై ఆధారపడకూడదనియు, వీలైనంతవరకు పన్నులను అధికం చేసుకోవలెనని గోపాలరెడ్డిగారు ఏలూరులో తెలిపిరి.

జయంతీపురం జమీందారుగారికి.

వేదబ్రాహ్మణ ప్రద్యోతకులా!

అనేక దేవాలయ ప్రతిష్టాపకులును, భూదాన రాజసూయ ప్రదాన యశోవిభూషణులును, నిరంతరవేద బ్రాహ్మణ భూదానతత్పరులును, నగు శ్రీ శ్రీ వెంకటాద్రి నృపాల మౌళివంశ జన్ములగు మీరు కాశావారి అగ్రహారంమునందలి శ్రీ ఓంకారేశ్వరస్వామివారి యినాము భూములను ఆక్రమించుట, ఒక్కనాడైనా దేవునికి నైవేద్య దీపారాధన గతలేకము కలిగించితిరా? కాశావారి అగ్రహార భోగస్థులకు బ్రాహ్మణుల భూములను ఆక్రమించి వారిని పలుకష్టముల పాలుచేయుట న్యాయమేనా! వెంకటాద్రి నృపాలురకు- మీకు- ఎంతవ్యత్యాసము! పాపమెక్కనాటికైన బద్దలుకాదా?

ధర్మపరిపాలనదక్షా!

ముప్పావు రైతులతోను, పొర్లూరు రైతులతోను బలవంతముగ నోట్లువ్రాయించి తామే ఆయాగ్రామములకు వెళ్ళగలరా?

రాజనీతిధురంధరా!

తమకు గుమాస్తాలు, కరణములు, ఎప్పుడు కావలసియుందురట ఎందుచేత?

మహాధనా!

జగ్గయ్యపేట పంచాయతీబోర్డు ప్రెసిడెంటు ఎలక్షన్లలో మీకు ఓటర్లు వినిపించవలసివచ్చినదియు వినిపించిరటగదా! మహాదేవశాస్త్రిగారికి నల్లి నట్లు వారికిగూడా తలకొక నోటీసు దయచేసి విరమించి సంతృప్తి పడకపోతిరా?

వారియవాదీ!

కాంగ్రెసువారు గర్హించిన పశుబలము రైతుపీడన, తీవ్రకోపము, యిదే తమకు శరణ్యమైనదేమి!

జమీందారుగారూ!

తమరెన్నేట్లకు చేస్కున్న తామువట్టకపోయినా తామజమీందారులే కాబోలు! ఎలక్షనల రోజులు వచ్చుచున్నవి. తిరిగి తల, తోకత్రుంచి పైరి, దుర్గా ప్రసాదుభావము ధరించుటకు తగినయదను అయినా యిక మోసపోరు ఓటర్లు, కాంగ్రెసు యం. యల్. ఏ గారూ?

కాంగ్రెసువారు చేసిన చట్టములకు మీరు వ్యతిరేకముగా నడుచుచూ, దురాశాపీడితులై ద్రవ్యార్జన చేయుచుంటిరేమి?

అయ్యామనవి. యిప్పటికైన యీపొరపాట్లు సవరించుకొని, యశః కాములగుదురని యాశించుచున్నాను.

తమశ్రేయోభిలాషి,
అగ్రహారీకుడు.
27—8—38.

మైపాటి టెండర్లు.

మైపాడు కోఆపరేటివ్ ప్యాడీ లోన్ సొసైటీ టెండర్లు 30 తేది దాఖలుచేశారు. డైరెక్టర్లు ఆనాడే ఓపన్ చేశారు. టెండర్లను 4 తేది పరిష్కరిస్తామని 5 తేది పరిష్కరించారు. ఎస్టిమేటు రేట్లమీద నూటికి 15-17--21¾ చొప్పున తగ్గింపు టెండర్లు వచ్చినవి. రు 15 లు తగ్గింపు పెట్టిన వ్యక్తికే, రు 21¾ తగ్గింపు రేటు వచ్చునట్లు యిచ్చారు. 21¾ తగ్గింపు టెండరుపెట్టిన రైతు డి. పి. దల్లు కంట్రాక్టరుగారు, అనుభవజ్ఞుడు. సంఘమువారు డైరెక్టర్లకు అభిమాని. దీన్ని పక్షపాతం కాదంటారా?

—ఒకరు.

మధ్య ఫిరకాల ప్రభుత్వంవారు అడవుల పక్కనుండే గ్రామాలవారికి తుపాకుల లైసెన్సు యివ్వ తీర్మానించిరి.

శ్రీమాన్ పండిత చక్రవర్తి శ్యామయ్యంగారు
నెల్లూరు మునిసిపల్ ధర్మాయుర్వేద వైద్యాలయ ప్రధానవైద్యులు ఇట్లు వ్రాసిరి:—
వైద్య పెంచలు నారసింహుని
పెంచల్సు చర్మరంజన్ (రిజిష్టరు)
చర్మరోగముల కిదియే మొదటి దివ్యౌషధమని వాడుకనుభవమువలన కనుగొంటిని. ఒక్కపూటలోనే గుణమిచ్చుతున్న సొమ్ము వాపను.
చర్మరంజన్ డిపో (రిజిష్టర్డు)
ట్రంకురోడ్డు, నెల్లూరు.

అతి విచిత్ర కుష్టునివారిణి (రిజిష్టర్డు)
గుణము!! అత్యద్భుతము!! ఆశ్చర్యకర్యము!!
అష్టాదశకుష్టు, బొల్లి, సర్వవిధ చర్మవ్యాధులు గల నిరాశాపరులకు రోగులపాలిటి కల్పతరువు, తేజోవిగ్రహరమునకై శ్రీ భాగ్య[illegible] నందకిరాగి వద్దునిచే ప్రసాదించబడిన మహాయోగము. అనేకులు గాడి ఆరోగ్యవంతులై ఆనందించుచున్నారు.

సర్వ సుఖరోగ నివారిణి.
ఎంత పురాతనమై జీర్ణించి, ఎట్టి అపాయస్థితియందున్న సుఖరోగములకైనను 8 పూటలకే అద్భుతగుణము. పథ్యములేదు. వెలస్వల్పము.
40 దినములకు రు. 4/-లు మాత్రమే
షరా:-అన్ని ప్రదేశములందును సమర్థతగల ఏజెంట్లు తీరము పై కావలెను.
వివరములకు:— జి. వి. రెడ్డి (ప్రొప్రయిటరు)
మెసర్సు, బి. రెడ్డి అండ్ కో (రిజిష్టర్డు
గోపాలపురం, తూర్పు గోదావరి

ఆవులే ఆర్యుల ధనం

—పి. రామమూర్తి.

మానవజాతిలో ధర్మముంటేగదా ప్రకృతిలో ధర్మముండను. వానలులేక మలమలమాడి, రాళ్లుపగిలే రాయల సీమలో రాలదొక చినుకైనా. రైతంటే కాంగ్రెస్‌వారి కెంతకనికరమో యు. పి. రైతులమీద ప్రకృతి అంతకనికరం జూపింది. వేలపర్యంతం ఆకాశానికి భూమికి ఏకధారగా వర్షించింది. సరయు రాప్తీనదులు రైతుల పంటకొచ్చిన పలుకకాల పంటభూములనేగాదు, ఇండ్లను వీధులను ముంచాయి. నదీప్రాంతాల దాదాపు నాలుగువేల గ్రామాలను నదీతీరం మింగింది.

వస్తూన్న వరదలవడికి గట్టిగట్టియిండ్లుసైతం కూలిపోయాయి. గ్రామంలో గట్టి మొండిగోడలు, మందిరాలు ధనికులభవనాలు దప్ప మరేం మిగలి లేవు. ఇళ్లు వీధులతోపాటు ధాన్యాలు సామానులు సమస్తం నీటగలిశాయి. పశువులు కేవలం యీతలేస్తున్నాయి వీధుల్లో. తమ పిల్లాజల్లాతో చెట్లమీద నిలిచివున్న మొండిగోడలమీద దిబ్బల మీద, కూర్చున్న రైతుల వందుకో ప్రయత్నిస్తూంది వరద. దినానికి అంగుళాలుగాదు అడుగులుగాదు అర్ధగజాలు హెచ్చింది వరదప్రవాహం. ఏరోజు కారోజు హెచ్చటందప్ప తగ్గటం లేనే లేదు. ప్రమాదాన్ని పరీక్షించి గవర్నమెంటు సప్లయిచేసిన స్టీమరద్వారా ఆపత్తిలోని రైతుల వద్దకు దీసుకురాదలంచి పోయిన మేము ఆ నిరాధార రైతుల స్టీమరకు ఉరుకుపడవలతో చెట్లవద్ద పుట్లవద్దనున్న వారిచెంతకుబోయి, పడవలెక్కించబోతే లోతుకుబోయిన జ్యోతుల్లాంటి కళ్లు, పీక్కుపోయి ముడతలువడిన మోము, అకులా అంటుకుపోయిన పొట్టతో, నల్లగా చీలికలు చీలికలుగానున్న వానకుతడిసి తడిసి, నాని నాని దుర్వాసన విడుస్తున్న అపీలికలతోనే శరీరాన్ని కప్పుకుంటూ గడగడ వణకుతూ పిల్లజల్లల పొట్టకదాముకుంటూ, ఖాళీ ఉక్కాబుర్ర ప్రక్కనుంచుకు మమ్ముజూమటతో గలిగిన పరమానందంవల్ల ఆనల్లని గాగపట్ల బయటెట్టి "మాకు వారంనుంచీ భోజనం గాదు చనగగింజకూడా నములటానికి దొరకపోయినా పరవాలేదు, ఉక్కాలేకపోయినా విచారంలేదు. మా పశువుల నిలకడకైనా స్థలంలేక నీటిలో కొట్టుకలాడుచూ చస్తున్నాయి. అవే మాధనం, మాధనాన్ని విడచి మేమెలా రాము, ముందు మాపశుధనాన్ని వొడ్డెక్కించండి" అంటూ ఘల్లుమని దీననాదాలతో కళ్లెంట నీళ్లుగార్చారా బక్క రైతులు. ఆర్యులధనం ఆవులనేది స్వానుభవంగా నాకదుపు చెలిసొచ్చింది. వొడ్డుప్రక్కనుంచి ప్రళయమొస్తున్నా స్వార్థానికి లోపడరు; తమకష్టాన్ని పంచుకొనే పశువునంతగా ప్రేమించటంలో అర్థంలేకపోలేదు.

ఆర్యులలోనేగాదు, దక్షిణాది ద్రావిడులలోను ప్రతిరైతు పశువును గాఢంగా ప్రేమిస్తాడని తెలుస్తుంది. రాయలసీమ ప్రాంతాలంను కరువులొస్తున్నా యంటే ప్రత్యేకించి రైతులు తాము భోజనంలేక చస్తున్నా దానికంటె కక్కుర్తిగా పశువులమేతకని వరువులెడుతూ గోలెడుతారు. పశువంటే రైతుక ప్రేమెందుకో! కష్టపడే రైతుకు హృదయముందిగనుకను, తానుత్పన్నంజేసే వాటన్నిటికి పసువే కారణభూతమని తెలుసు గనుకను, పక్షపాతంలేక వెట్టిచాకిరీ జేసేదిగనుక, అలా బీదరైతనే వాడు తనపసువునంత ప్రేమిస్తుండ, ధనికస్వాములు కష్టాలలోనున్న రైతుసోదరుల కన్నెత్తయినా చూడరెందుకు? హృదయంలేదు గనుక. హృదయముంటే ధనికులుగాలేరు. వారిధనానికి కారకులీ కర్షకులని, కనుగొనలేరు.

స్పెయిన్ యుద్ధముయొక్క పుట్టుపూర్వోత్తరాలు

2 పేజి కొరవ.

ల్యానికి రావడానికి కారణం సైన్యం సైనికవుద్యోగులు. తీరిపాలోయంరల్లనే అతనుఅన్నార్లు అధికారంలో వుండింది.

ఈనిరంకుశ ప్రభుత్వం ఫలితంగాలా తీవ్రంగా పరిణమించింది. సీజార్ దుభారియాగో గరు చెప్పడంలో చట్టవిరుద్ధంగా, చట్టాన్ని అతిక్రమించి నిరంకుశంగా ప్రవర్తించిన ఈనియంత పరిపాలంవల్ల ఎన్నికష్టాలు ప్రయత్నించి పురాగంగా ప్రబలపై పానభూతితో చూచినా కూడా నివారణ కానటువంటి అరాజకత్వం కలిగిందని తెలుస్తోంది. ప్రజలో వుద్రేకం ప్రబలింది 1980 లో వకీళ్లును విద్యార్థులును అందరూ కూడా నిరంకుశ ప్రభుత్వాన్ని తొలగించడానికి పూనకొన్నారు సమ్మెలు, తిరుగుబాట్లు ప్రబలినాయి. ఫలితంగా రివేరా అధికారంనుంచి విరమించుకొన్నాడు. అప్పటినుంచీ సైన్యబలంఆధారంగా జేసుకొని రాజు రాజ్యాన్ని పాలించడమయింది. కాని చట్టములో అందలూ వాంఛించి అలజడి జేయడంతేరి మాన్యత కప్పని సరి రైతోచింది.

1931 లో స్పెయిన్ మానార్కీపతనం.

రాజ్యాంలింలో ప్రజకు ప్రాతినిధ్యంరావడానికోసరంలని లిబరల్ కక్షివారునూ, సామ్యవాదులునూ కన్సర్వేటివ్ పక్షమువారునూ, అందరూ కూడా ఒక సంఘంగా ఐక్యమైనారు. కిటలోనియాకు రాష్ట్రస్వాతంత్ర్యం ఇవ్వడానికి మరి విషయంగా ఎవరికి తోచినవుతాన్ని అనుసరించడానికి వీలగునట్లు చేయడానికి తీరుపూనుకొన్నారు.

తీర్మానించుకొన్నారు ఓ ప్రకటనని ప్రచురించారాను సంవత్సరాంతంలో.

ఆ ప్రకటన ప్రకారం మానార్కీకి వ్యతిరేకంగా ప్రభుత్వాన్ని వహించి నడుపుత రిపబ్లిక్ ప్రభుత్వమునే చేతితో పెట్టుకొనే ఏటట్లగా అయింది.

ఇందుకు సీజార్ అల్కాలా జమోరాగారు నడుం ఆయన్ని ఆయనతో చేరిన ఇంకా అయిదుగురునాయకుల్నికూడా వెంటనే పట్టుకొని 6 నెలలు ఖైదుశిక్ష విధించారు. కాని తిరగా వాళ్లని వదిలి పెట్టారు.

ఇది జనసామాన్యానికి వుత్సాహంకలుగ చేసింది. విడిచిపెట్టబడిన నాయకుల్నంజలిని అభినందించారు. తీరు ఇలాంటి పరిస్థితులలో 1981 ఏప్రిలలో మునిసిపాలిటీ ఎన్నికలు జరుగడం సంభవించింది

అలాపురపాలక సంఘసభ్యులని ఎన్నుకోడానికి నిరకాడినాకూడా అది రాజకీయంగా తీవ్రపరిస్థితిని దాల్చింది. గ్రామ ప్రాంతాలలో మానార్కీని కోరుకుంటూ భూస్వాములున్నా, వారి ఏజెంట్ల ఒత్తిడివల్ల మిగతావారునూకూడా రివుబ్లీని ఇచ్చారు.

కాని పట్టణాల్లో పరిస్థితి తారుమారై పోయింది రిపబ్లిక్‌ను కోరుకొనే పక్షంవారికే అధిక సంఖ్యాకమైన వోట్లువచ్చాయి.

ఇలాంటి క్లిష్టసమయంలో డాన్ అల్ఫాన్సో రాజుని అతని పోలీసు అంగాధ్యక్షుడు జనరల్ సంజర్జోవిడిచిపెట్టాడు.

ఫలితంగా మానార్కీపతనమైంది. అల్ఫాన్సో దేశత్యాగి అయ్యాడు.

వెంటనే సీజార్ జమోరా అరవికమిటీ ప్రభుత్వాన్ని చేతిలోకి తీసుకొన్నారు.

పిమ్మట సర్వసామాన్యానికిగా ఎన్నికలని ఏర్పాటుచారు రాష్ట్రీ శాసనసభానిర్ణయానికి.

రిపబ్లికన్ ప్రాధాన్యానికి కారణభూతంగా ఇంతవరకుండు ప్రధాన మంత్రిగా ఎప్పుడు వుండిన వాని కొమారుడు డాన్ మైగ్యూయల్ మోరా ఎంతో ప్రయత్నించేవాడు.

అఖరుకు ప్రయత్నాఫలితంగా ప్రభుత్వం ఎంత ఋత్విశంకేసినాకూడా రిపబ్లిక్‌వారే అధిక సంఖ్యాకులయ్యారు శాసనసభలో.

మొత్తంమైన రిపబ్లికన్ అభిప్రాయాలని కలిగినయు ఆ పార్టీలకు చెందినవారి కందజికేలూడా 815 స్థలాలు వచ్చాయి. కాని మానార్కిస్టులకు 19 నియోజక స్థలాలు మాత్రమే దొరికింది.

ఇంతటితో మానార్కీ రూపుమాసిపోయింది. కాని అల్ఫాన్సో తన దేశపుహక్కును మాత్రం విడిచిపెట్టుకొదలవలేదు.

—సశేషము.

లంచానికి శిక్షలు

అలీపురు పోలీసు ఆఫీసులో పోటాను కానలను పరిశీలించుచున్న ధారకాప్రుడను గుమాస్తాలారీల యజమానులవద్దను, ప్రయాణికులవద్దను లంచములను పుచ్చుకొనినట్లు రుజువైనందున శిక్షను చేయబడెను.

* * *

[illegible] తీసుకొనుచుండగా ప్రత్యక్షంగా అవుకు తియ్యటానికి కంపిన సి. ఐ. డీ. [illegible] పర్యవేక్షణాలతో [illegible] [illegible] గా ఉన్నారు.

స్వర్ణ రజిత ఆభరణములకు

రజిత గృహోపకరణములకు

నమ్మకమైన వర్తకులు.

స్టౌ బీడీ

ఒకసారి కాల్చి పొగాకునందలి సువాసన గమనింపుడు.

వివిధ వైద్య పరీక్షలకు

మదరాసుకు పోనవసరములేదు.

సరసముగ — నెల్లూరునందే — శాస్త్రయుక్తముగ

అన్ని పరిశోధనలు చేబడును.

రామానుజ పరిశోధనశాల,

రాయజివీధి – నెల్లూరు.

నెత్తురు - మలము - మూత్రము - గళ్ళ మొదలగునవి అన్నియు వివిధ వ్యాధులకు పరిశోధనలు శాస్త్రయుక్తముగ - నమ్మకముగ - సరసముగ - జరుపబడును. దీనివలన వ్యాధి నిదానము (కనుగొనుట) అతిసులభము. ఇక చిన్నవాటికి మదరాసుకు పోవలసిన కాల ధనవ్యయములకు గాని, ప్రయాసలకు గాని అవసరములేదు

రామానుజ పరిశోధనశాల,

రాయజివీధి —నెల్లూరు.

ఆయుర్వేదాశ్రమం, పోస్టుబాక్సు 287,

మద్రాసు.

రైతులోకం.

7-వ పేజీ తరువాత.

144 శిక్షలు

తిరువూరు తాలూకా.

చిట్టేలగ్రామంలో అరణ్యంలోనికి పశువులను రానివ్వకూడదని 57 మందిపైన.

కొలుపడెగ్రామంలో చీటిలోనికి పశువులు రాకూడదని 29 మందిపైన.

తీర్వాడితో భూములలో ప్రవేశించకూడదని 81 మందిపైన,

జమీందారులు 144 శిక్షకేసులు పెట్టినారు పైరెండు గ్రామముల విషయం విచారణలో యున్నది. తిర్వాడి విషయంలో 145 శిక్ష క్రింద పోలీసు విషయంలో విచారించబడునని రాని పైరులు నష్టంకాకుండా ఆ భూముల విషయం విచారించుటకు రిసీవరును ఏర్పాటుచేసి పైరులు వేలంవేయించ బడునని యూ, తెలిపియున్నారు.

—ఒకవిలేకరి.

కృష్ణ రైతుసంఘ ప్రకటన.

4 వేల సభ్యులను చేర్చాలి.

4 వేది కిరటల్లిలో జరిగిన రాష్ట్రరైతుసంఘ కార్య నిర్వాహకవర్గంలో యీ జిల్లాలో 31-10-38 లోపల 4 వేలమంది రైతుసంఘ సభ్యులను చేర్చవలసినట్లు తీర్మానమైంది కాబట్టి ఈ యత్నంలో అన్నిపక్షాలు పాటుపడాలి.

సుంకర సూర్యనారాయణమూర్తి,

— ప్రధాన కార్యదర్శి.

చిట్టేల

గ్రామస్తులు ఆనాదినుంచీ వట్టిని తెచ్చుకొంటూ పోతుండిన కాలంలో తెచ్చిపెట్టి [illegible] ఆ కొత్త వట్టిని తెచ్చుకున్నాము. జమీందారుగారి స్వాధీనములోనుంచి యీ వట్టిని తెచ్చుకున్నామని, ఆగ్రామంలో రైతులు వట్టిని తెచ్చుకొనుట ఆటంకపరిచి జమీందారు [illegible] కోర్టులో కేసు పెట్టారు. ఈకేసు 21-8-38 తేది వాయిదా వేయబడింది. కు. వి.

మహాత్మునిచే ప్రసాదింపబడిన, పునర్జన్మము కలిగించు, రెండురత్నములు

"పుంసత్వ ఖర్జూరపు కాయలు" "అమృత తైలా"

పుంసత్వము కలవారు యీకాయలు [illegible] 20 నిమిషములలో రతి సుఖము అనుభవించుచున్నారు. [illegible] వీర్యవృద్ధి, ధాతుపుష్టి, [illegible] స్త్రీ పురుషులకి ఆనందము కలిగించి నరములకు శక్తి యిచ్చి అంగము దృఢపడి [illegible] చేయును. బూటకము కాదు.

ఒకసారి వాడిచూడుడు. 22 కాయలు 11 దినములకు సరిపడు "అమృత తైలం" సహా రు 6-0-0 పోస్టేజి 0-12-0

రాజవైద్య H. M. కమాలుద్దీన్, కార్వేటినగరం పోస్టు, చిత్తూరుజిల్లా.

Printer Publisher and Editor,
N. V. Ramanaidu, Zamin Ryot
Power Press,
158 Dandavari St., Nellore